

***Konferencia a magyar-lengyel
barátságról
- történelem, gazdaság, kultúra***

***Conference on Hungarian-Polish
friendship
-history, economy and culture***

Budapest, 2013. március 2-4.

Budapest, 2-4. March 2013

A konferencia fővédnöke: Dr. Jeszenszky Géza, nagykövet
The chief patron of the conference is Dr. Géza Jeszenszky, ambassador

Kiadó/Publisher: Magyar Fiatalok Határok Nélkül Alapítvány
Nyomdai munkák/Printed by: HVG Press

Lektorálta/Proofreading: Ewa Kraska, Uniwersytet Jana Kochanowskiego
Novák Zsuzsanna, Budapesti Corvinus Egyetem

A borítót tervezte/Cover designed by: Kiss Anikó

A kötetet szerkesztette/Editor: Vámos Imre

Budapest, 2013. február 25.

ISBN 978-963-88986-5-4

Készült a Nemzeti Együttműködési Alap támogatásával.
Sponsored by Nemzeti Együttműködési Alap.

Előszó

Kedves Olvasó!

Mindig úgy éreztem, hogy a lengyel nép közel áll hozzánk, magyarokhoz. Bár más-más nyelvcsaládhoz tartozunk, mégis testvéri barátság köt össze bennünket évszázadok óta.

Sorsunk – mint azt a következő előadások, esszék témái is mutatják – a történelem során összefonódott. A kora-középkortól közös uralkodóink voltak, több mint ezer esztendőn át fizikailag is szomszédos országok voltunk. Küzdöttünk a két nép szabadságáért a Rákóczi-szabadságharcban, 1846-ban Galíciában, vagy 1848-49-ben Bem vezetésével. A második világháborút követően ugyanazon elnyomó rendszerben szenvedett a két ország, hogy aztán egyszerre lépjen a piacgazdaság és a politikai pluralizmus rögzös ösvényére, melyen eljutott a mába, melyben az Európai Unió és a NATO által kijelölt irányt követi.

Ez természetesen igen gyors és felületes összefoglalása volt a közös múltnak. Bocsássák meg ezt nekem, mivel azt a számos kitűnő témából íródott esszét, ami helyet kap jelen kötetben, nem áll módomban ilyen rövid terjedelemben méltatni, még kevésbé azokat az érdekes előadásokat, melyeket a 2013. március 2. és 4. között a Magyar Fiatalok Határok Nélkül Alapítvány által Budapesten szervezett „Konferencia a magyar-lengyel barátságról – történelem, gazdaság, kultúra” keretében hallhatunk. Ezek az esszék és előadások szinte teljes egészében lefedik azt az ezeregyszáznál is több esztendőt, amit a két nemzet egymás közelében, egymással kölcsönhatásban eltöltött itt Európa közepén.

Röviden szólnom kell családi vonatkozásaimról is. Nálunk mindig szeretettel emlegették a lengyel népet. Anyai részről a Szepességből származunk, egyik ükanyám is lengyel volt. A családi történetek mellett rengeteg történelmi könyvet olvastam, köztük számos lengyel témájút. Tetszett a lengyel nép helytállása, szülőföldjének szeretete, példaadó magatartása a nehéz időkben. Henryk Sienkiewicz vagy Władysław Stanisław Reymont regényei hűen mutatják be a lengyelek életét, mindennapjait a vérzivataros századokban, és a magyar olvasó mondatról mondatra ráismer benne a korabeli magyar emberek életére, küzdelmeire is.

Ugyanazok az örömök, sikerek, és kihívások jellemezték bennünket akkor és most is. Akkor két királyság küzdelme volt a hatalmas és veszedelmes szomszédokkal, most a közösen felépítendő Európa és a gazdasági válság kezelése a legfontosabb kérdések. Bízom benne, hogy a jövő kihívásaira együtt, vállvetve sikerül majd megoldást találnunk, hasonló konferenciák, illetve a belőlük szövődő személyes barátságokon keresztül.

dr. Kopp Kristóf

Elnök

Magyar Fiatalok Határok Nélkül Alapítvány

Foreword

Dear Reader!

I have always felt that Polish People are standing close to us, Hungarians. Although we belong to different language-families, we have been bounded with brotherhood and friendship to each other for centuries.

Our fate – like the topics of the upcoming lectures, essays show us – has interlocked during history. Since the early Middle Ages we had common monarchs, more than thousand years long we were even physically neighbouring countries. We fought for the freedom of both nations in Rákóczi's war of independence, in 1846 in Galicia, or in 1848-49 under the leadership of Colonel Józef Bem. After the Second World War both countries were suffering under the same suppressive regime, and later on they stepped at the same time on the rugged path of market economy and political pluralism, on which path they have arrived in the present and they follow the direction shown by the European Union and the NATO.

Of course this is a rush and superficial summary of the common past. Please excuse me, because I am not able to appreciate so many essays written in excellent topics, which are included in present volume, and I am even more unable to show up those interesting lectures, which are being held during the “Conference about the Polish-Hungarian Friendship – history, economy and culture” between the 2nd and 4th March 2013 in Budapest, organized by the Foundation of Young Hungarians without Borders. These essays and lectures nearly cover the whole of that more than thousand and one hundred years, which the two nations spent in the middle of Europe close to, and in interaction with each other.

I must write briefly about my family references as well. Among us the Polish nation was always mentioned with warm words. From the maternal side we originate from the region Spisz (present in Slovakia, bordering with Poland), one of my great-grandmothers was Polish too. Next to the family-stories I have read plenty of historical books, among them several with Polish topics. I liked the commitment of the Polish nation, their love to their homeland, the exemplary behaviour in the difficult times. The novels of Henryk Sienkiewicz or Władysław Stanisław Reymont present truly the life and everyday of Polish people in the bloody centuries, and the Hungarian reader can identify from sentence to sentence the life and struggle of contemporary Hungarian people.

The same happinesses, successes and challenges characterised us then and now. At that time it was the fight of two kingdoms against the powerful and dangerous neighbours, now the commonly built Europe and the handling of the economic crisis are the most important questions. I am nursing hopes that we succeed to find common solutions to the challenges of the future through such conferences and through personal friendships formed this way.

dr. Kopp Kristóf
President
Foundation of Young Hungarians without Borders

A konferencia programja

március 2.

Előadások a magyar-lengyel történelmi kapcsolatokról, helyszín: Bem József Kulturális Egyesület (V. ker., Nádor u. 34. II. e.), nyelv: magyar és lengyel követő tolmácsolással

9:00 Dr. Puskely Mária (Szegei Tudományegyetem, oktató): Magyar-lengyel dinasztikus kapcsolatok s ezek európai összefüggései az Árpád- és az Anjou-korban.

10:00 Dr. Tadeusz Kopys (Jagelló Egyetem, Krakkó, docens): Lengyel és magyar szabadságharcosok (a XVIII. századtól a XIX. századig)

11:00 Kávészünet

11:40 Dr. Kapronczay Károly (Simmelweis Orvostörténeti Múzeum, Budapest, címzetes főigazgató): Lengyel menekültek magyar földön a második világháború éveiben

12:40 Dr. Mitrovits Miklós (Politikatörténeti Intézet, Budapest, tudományos munkatárs): Lengyel-Magyar kapcsolatok 1956-1989 között

14:00 Ebédszünet

15:00 Látogatás a Magyarországi Lengyelség Múzeumában (X. ker., Állomás u. 10.)

16:30 A Lengyel Ház megtekintése (X. ker., Óhegy u. 11.)

- Játék, vetélkedő
- Beszélgetés közös történelmi személyiségekről Okos Márton (újságíró, Erdélyi Napló) vezetésével

18:00 Lengyel nyelvű szentmise a Mindenkor Segítő Szűz Mária templomban (Lengyel nemzetiségi templom, X. ker., Óhegy u. 11.)

19:00 Vacsora

március 3.

9:00 Városnézés lengyel és magyar nyelvű idegenvezetéssel (indulás: V. ker., Deák Ferenc tér)

19:00 Honvéd Együttes: „Monarchia” – részletek (Táncbemutató és táncház – válogatás lengyel és magyar néptáncokból, helyszín: KÖSZI, Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ, X. ker., Előd u. 1.)

Conference programme

2nd March

Lectures on Polish-Hungarian historical relations, venue: Bem József Cultural Association (5th district, 34 Nádor Street), language: Polish and Hungarian with interpretation

9:00 Dr. Mária Puskely (University of Szeged, Lecturer): Hungarian-Polish dynastic relations and the European interdependences of them under the Árpád and Anjou era

10:00 Dr. Tadeusz Kopys (Jagiellonian University, Krakow, Assistant Professor): Polish and Hungarian freedom fighters (from the 18th to 19th century)

11:00 Coffee break

11:40 Dr. Károly Kapronczay (Simmelweis Museum, Budapest, Honorary Chief Director): Polish refugees on Hungarian land in the years of the Second World War

12:40 Dr. Miklós Mitrovits (Institute of Political History, Budapest, Research Fellow): Polish-Hungarian relations between 1956-1989

14:00 Lunch

15:00 Visit at the Museum of Ethnic Poles in Hungary (10th district, 10 Állomás Street)

16:30 Visit at the Polish House (10th district, 11 Óhegy Street)

- Games, quizzes
- Discussion about common historical personalities lead by Márton Okos (Journalist, Erdélyi Napló)

18:00 Polish service in the Polish church "Maryi Wspomożycielki w każdym czasie" (Polish minority church, 10th district, 11 Óhegy Street)

19:00 Dinner

3rd March

9:00 Sightseeing with guidance in Polish and Hungarian, start: 5th district, Deák Ferenc Square

19:00 Honvéd: "Monarchy" – portions of the performance (folk dance – Polish and Hungarian dances, venue: KÖSZI, Körösi Csoma Sándor Cultural Centre of Kőbánya, 10th district, 1 Előd Street)

A konferencia programja

március 4.

Előadások a rendszerváltás politikai és gazdasági előzményeiről a Magyarországon és Lengyelországban, helyszín: Budapesti Corvinus Egyetem (IX. ker., Fővám tér 8., III. ea.), nyelv: angol

9: 00 Regisztráció

9:40 Megnyitó

10:00 Dr. Jeszenszky Géza (történész, nagykövet, Magyarország külügyminisztere /1990-1994/): A Visegrádi Együttműködés fontossága

10: 40 Dr. Zsinka László (Budapesti Corvinus Egyetem, egyetemi docens): Hasonlóságok és különbségek a lengyel és a magyar történelem között

11:20 Prof. Grzegorz W. Kolodko (TIGER – Transzformáció, Integráció, és Globalizáció Közgazdasági Kutatóközpont, igazgató): A lengyel átmenet a piacgazdaság és demokrácia irányában: kétharmados siker

12:00 Ebéd

Előadások az EU-csatlakozás gazdaságpolitikai következményeiről, a felzárkózás folyamatáról

13:00 Dr. Constantinovits Milán (Szent István Egyetem, docens): A magyar gazdaságpolitika az EU csatlakozás tükrében (2004-2013)

13:40 Piotr Wiśniewski, PhD (Varsói Közgazdasági Egyetem, docens): A magyar és a lengyel tőkepiac fejlődése a rendszerváltás után. Két sikertörténet

14:30 Kávészünet

15:00 Hallgatói prezentációk, Vita a Visegrádi Négyek jövőjéről

16:30 Játékos vetélkedő fiataloknak: diplomáciai szimulációs játék, csoportos projekttervezés

18:00 Eredmények összegzése, jövőbeli tervek megfogalmazása

18:30 Vacsora

Conference programme

4th March

Lectures about the political and economic precedents of the system change in Poland and Hungary,

venue: Corvinus University of Budapest (9th district, 8 Fővám Square, III. auditorium),
language: English

9: 00 Registration

9:40 Opening ceremony

10:00 Dr. Géza Jeszenszky (Historian, Ambassador, Minister of Foreign Affairs of Hungary /1990-1994/): The importance of the Visegrád Cooperation

10: 40 Dr. László Zsinka (Corvinus University of Budapest, Associate Professor): Similarities and differences in the Polish and Hungarian history

11:20 Prof. Grzegorz W. Kolodko (Transformation, Integration and Globalization Economic Research, Director): The Polish Transition to Market and Democracy: A Two Third Success

12:00 Lunch

Lecture on the economic consequences of EU accession, the process of catching-up

13:00 Dr. Milán Constantinovits (Szent István University, Gödöllő, Associate Professor): The Hungarian economic policy in the light of EU accession (2004-2013)

13:40 Piotr Wiśniewski, PhD (Warsaw School of Economics, Associate Professor): The Post-Communist Evolution of the Hungarian and Polish Capital Markets. Two Success Stories

14:30 Coffee break

15:00 Students' presentations, Discussion on the future of the Visegrád Four

16:30 Playful quizzes: diplomacy simulation games, project planning in groups

18:00 Summary of results, defining future plans

18:30 Dinner

Az előadások összefoglalói

Abstracts of lectures

Dr Puskely Mária – SSND (Boldogasszony iskolanővér), oktató, Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Középkori és Kora újkori Magyar Történeti Tanszék

Magyar-lengyel dinasztikus kapcsolatok s ezek európai összefüggései az Árpád- és az Anjou-korban

A magyar és a lengyel királyság megszületésétől kezdve e két nép kiváló személyiségei, szentjei alakították a Kárpát-medence és a lengyel föld történetét, formálták keresztény spirituális arculatát. A róluk szóló történeti, irodalmi és hagiográfiai szövegek nyomán rajzolhatjuk meg olyan páratlan személyiségek alakját, mint Szent László és leánya Szent Piroska/Eiréné bizánci császárné, Szt. Szalomea, az első lengyel klarissza, Szt. Kinga és húga, Boldog Jolánta, továbbá az utolsó Árpád-házi király, III. András és kujáviai Fennena leánya, ifj. Szt. Erzsébet – majd átlépve az Anjou-korba Boldog emlékü Nagy Lajos és leánya, Szt. Hedvig... Többé-kevésbé dokumentálható életük megismertet minket a XIII/XIV. századot jellemző kereszt-misztikával, a tisztaság és az önkéntes szegénység kimagasló eszményével. – Lengyelország és Magyarország közös szentjei, ma is segítenek a keresztény gyökerek őrzésében.

Dr. Mária Puskely – SSND (Our Lady’s School Nurse), lecturer, University of Szeged, Faculty of Arts, Department of Mediaval and Early Modern History of Hungary

Hungarian-Polish dynastic relations and the European interdependences of them under the Árpád and Anjou era

Since the birth of the Hungarian and Polish kingdom the two nations’ outstanding personalities and saints were influencing the history of the Carpathian basin and the Polish land, forming its Christian spiritual image. On the basis of the historic, and hagiographic texts we can depict the figure of such unrivaled personalities as Saint Ladislaus and her daughter Saint Piroska/Eiréné, empress of Byzantium, Saint Salomea, the first Polish Clarissa, St. Kinga and her sister, Blessed Jolanta, furthermore, the last king of the House of Árpád, Andrew III and his wife’s, Fennena from Kujava, daughter, junior Saint Elizabeth, – and then passing over to the Middle Ages Louis the Great of blessed memory and her daughter Saint Hedwig in the Anjou-era... Their lives being more or less documentable make us acquainted with the cross mysticism characteristic of the 13-14th century, the commanding ideal of purity and voluntary poverty. – The common saints of Poland and Hungary are still helping preserve Christian roots.

Báthory István a kiemelkedő történelmi kapocs magyar és lengyel között

A lengyel-magyar ezeréves kapcsolat egyik kiemelkedő szereplője Báthory István. Már 5 éve volt Erdély fejedelme, amikor 1576-ban meghívták a megüresedett lengyel trónra. E kihívást el merete vállalni, nem kisebb vetélytárssal, mint Miksa, Habsburg császár és magyar királlyal szemben. Báthory István ekkor elsősorban azt mérlegelte, hogy a lengyel korona mennyiben használ Erdély és a magyarság ügyének, és nem szomszédjai, vagyis az akkori európai és világnagyhatalmak, a Török és a Habsburg Birodalom érzékenységre figyelt. Jól példázza ezt egyik levele, melyet már lengyel királyként Erdély tanácsuraihoz intézett, és amelyben Mátyás király figyelmeztetését ismétli meg: *“Magyari urak, ügyeljeteK szorgosan Erdélyre, mert ha elvesztitek, elvesz egész Magyarország, de ha megőrzitek, onnan egész Magyarországot visszaszerezhetjük.”*

Lengyel királyként bátran szállt szembe a feltörekvő keleti hódítóval, akit saját hazájában is csak Rettegett (Rettenetes) Ivánnak neveztek. Többször meg is verte az oroszokat úgy, ahogy azóta is csak kevesen, és ezáltal biztosította Lengyelország keleti határait. A Varsóba 1582 augusztusában bevonuló Báthoryt a szejm következő ülésén Zamoyski kancellár így köszöntötte: *“Azt kívánom Felsőgednek, hogy tetteiért s a szerencsésen befejezett hadjáratban kivívott győzelmeiért bár annyi elismerés érje, amennyi egy szerény, de hálás gyülekezettől kijárhat olyan királynak, aki hazáját szívből szereti és egy a köz érdekeivel.”*

Mindemellett két csata közben volt gondja és ideje figyelni Erdélyre is olyannyira, hogy Kolozsváron iskola alapítását rendelte el, és gondoskodott fenntartásáról. A nevét viselő iskola mind a mai napig fennáll, és számtalan erdélyi magyar híresség indult el e falak közül a halhatatlanság felé.

Márton Okos – journalist, Erdélyi Napló (Transylvanian Diary)

István Báthory an outstanding historical link between Hungarians and Poles

An outstanding historical actor of the Polish-Hungarian relation is István Báthory. He had been the prince of Transylvania for 5 years when he was invited to occupy the vacant Polish Throne in 1576. He ventured this challenge against a not less significant rival than the Habsburg emperor and Hungarian king, Miksa. István Báthory was then first of all weighing how the Polish crown can contribute to the issue of Transylvania and Hungarians, and did not consider the sensitiveness of his neighbours, that is the then European and World powers, the Turkish and Habsburg empire. One of his letters provides a good example of this, which he addressed as Polish king to the lord counsellors of Transylvania and in which he repeated the warning of king Mathias: *“Hungarian lords, keep an eye diligently on Transylvania, if you lose it, the whole Hungary will be lost, if you protect it, we can obtain the whole Hungary back again.”*¹

As Polish king he bravely stood up against the emerging Eastern conqueror, who was called as Ivan the Terrible (Ivan Grozny) even in his country. He also beat the Russian more times as few could ever since, and therewith he was able to secure the Eastern border of Poland. In the following session of the sejm chancellor Zamoyski greeted Báthory marching into Warsaw in the following way in August 1582: *“I wish you, Your Majesty, that may you be welcome by as much acknowledgement for your deeds and the victories achieved in the fortunately closed campaign, as can be coming to a king, from this modest but grateful assembly, who loves his country with full heart and shares unity with the interests of the public.”*²

Nevertheless, in between two battles he had concerns and time to pay attention to Transylvania, so that he ordered the foundation of a school in Cluj (Kolozsvár) and took charge of its maintenance. The school bearing his name still exists, a lot of Transylvanian and Hungarian celebrities started off from among its walls towards immortality.

---

¹ not official translation

² not official translation

Dr. Tadeusz Kopyś – adiunkt, Uniwersytet Jagielloński, Instytut Europeistyki

Polscy i Węgierscy Rewolucjoniści (od XVIII do XX wieku)

Na przywódcę całego ruchu nikt nie nadawał się bardziej niż Ferenc Rákóczi II (1676-1735) – najbogatszy magnat Górnych Węgier związany z tradycjami niepodległościowymi w Siedmiogrodzie i kuzyn rodu Zrinyich. Poprzez koligacje rodzinne Rákóczi był związane także z polskimi rodami magnackimi. To właśnie w Brzeżanach w dobrach Elżbiety Sieniawskiej kurkuce znaleźli oparcie bezpośrednio przez wybuchem powstania oraz w pierwszych latach emigracji.

W dniach 14-16 czerwca 1703 roku armia Rákócziego wkroczyła na Węgry w okolicach Verecke. Po węgierskiej stronie granicy oczekiwała go 250-osobowa grupa chłopów uzbrojonych w narzędzia rolnicze. Początkowo udało mu się zająć tylko Munkács. Do jego skromnych oddziałów przyłączyły się jednostki László Ocskaya i Balázsa Borbélya, a Miklós Bercsenyi za pieniądze króla francuskiego zorganizował 200 dragonów z Polski.

W lutym 1711 roku Rákóczi udał się on do Polski gdzie w maju w Jaworowie pod Lwowem spotkał się z carem Piotrem Wielkim. Pomimo faktu podpisania pokoju w Szatmár prosił o pomoc rosyjską przeciw Wiedniowi. Rosjanie byli zajęci jednak wojną z Turcją, a ich klęska nad Prutem (12 lipca) przekreśliła wszelkie nadzieje na interwencję carską nad Dunajem.

Rakoczy powrócił na Węgry i natychmiast zawiązał spisek antyhabsburski. Został jednak zdradzony i osadzony w więzieniu, skazany na karę śmierci. Rakoczy nie podzielił jednak losu swego ojca ani dziadka, a to za sprawą swej kochającej żony. Ułatwiła mu ona ucieczkę i przedostanie się do Polski, gdzie mógł swobodnie kontynuować rozmowy z polskimi magnatami i posłami francuskimi.

W 1703r., na prośbę chłopów węgierskich, którzy odszukali go zagranicą, zgodził się stanąć na czele narodowego powstania w swej ojczyźnie. Natychmiast napisał odezwę do narodu, w której wszystkich "szlachciców i nieszlachciców" wzywał do walki pod wspólnym sztandarem i hasłem "Cum Deo pro Patria et Libertate" (Z Bogiem za Ojczyznę i Wolność).

Dr. Tadeusz Kopys – assistant professor, Jagiellonian University, Institute of European Studies

Polish and Hungarian freedom fighters (from the 18th to 19th century)

No one could be highlighted more here, than Ferenc Rákóczi II (1676-1735) – the leader of the freedom movement, Upper Hungary's richest lord whose name is associated with the traditions of independence in Transylvania and the family Zrínyi being their cousin. Through family affinities Rákóczi was also related to the Polish magnate families.

It was on the estate of Elizabeth Sieniawska in Brzeżany where the Kuruc found direct support at the outbreak of the uprising and in the first years of exile. On 14-16 June 1703 Rákóczi's army marched into Hungary in the vicinity of Verecke. On the Hungarian side of the border a group of 250 strong peasants armed with farm tools was expecting him. At the beginning he was only able to reach as far as Munkács. His modest individual branches joined László Ocskay and Balázs Borbély, while Miklós Bercsényi organised 200 dragoons from Poland with the financial help of the French king. In February of the year 1711 Rákóczi went to Poland and then in May he met Tsar Peter the Great in Yavoriv near Lviv. Despite the signing of the peace of Szatmár he asked Russians for help against Vienna. However, the Russians were preoccupied with the war against Turkey, and the failure of the Prut Treaty (12 July) shattered all hopes for intervention by the Tsar on the Danube. Rákóczi returned to Hungary and immediately joined the anti-Habsburg conspiracy. However, he was betrayed and imprisoned, then sentenced to death. Rákóczi, nevertheless, did not have to share the fate of his father and grandfather, and that was due to his loving wife. She facilitated his escape and way to Poland, where he was free to continue discussions with the Polish magnates and French deputies.

In 1703, at the request of the Hungarian peasants who sought him out abroad, he agreed to lead the national uprising in their homeland. He immediately wrote an appeal to the nation, in which he called all "noblemen and non-nobles" to fight under a common banner and the slogan "Cum Deo et Patria pro Libertate" ("With the help of God for Homeland and Freedom").

**Prof. dr. Kapronczay Károly – címzetes főigazgató, rk. egyetemi tanár,
Simmelweis Orvostörténeti Múzeum**

Lengyel menekültek magyar földön a II. világháború éveiben

A második világháború kirobbanását követő hónapokban mintegy százezer lengyel katonai és polgári menekült talált menedéket a magyar állam területén, mivel a Teleki-kormány nemhogy nem akart háborúba keveredni a németek oldalán Lengyelország ellen, de olyan menekültügyi politikát folytatott, amely egyedülállónak bizonyult a korabeli Európában. A nemzetközi törvények értelmében nemcsak befogadta a menedéket keresőket, biztosította jogi védelmüket Németországgal szemben, de az egész menekültügyet szociális kérdéssé nyilvánította. Az ellátáson túl munkavállalási lehetőséget nyújtott, engedélyezte az önálló iskola- és egészségügyet, a felsőoktatásban való részvételt, a lengyel könyv- és lapkiadást, a kulturális élet formáit. Ugyancsak engedélyezték a lengyel emigráns érdekvédelmi polgári és katonai szervezetek tevékenységét is. A lengyel menekültek többsége – mintegy 70 ezer katona – 1939/1940 fordulóján elhagyta – a magyar kormány és rendészeti szervezetek hallgatóságos beleegyezésével – hazánk területét, csatlakozott a Franciaországban újjászervezett lengyel hadsereghez. A magyar földön maradt lengyel katonai táborok biztos hátteret biztosítottak a lengyelországi ellenállásnak, titkos katonai kiképzések folytak, legendás futárszolgálatot szerveztek a hazai és a nyugat-európai lengyel központok között.

**Prof. dr. Károly Kapronczay – honorary chief director, university professor,
Semmelweis Museum**

Polish refugees on Hungarian land in the years of the Second World War

In the months following the explosion of the Second World War about hundred thousand soldier and civil refugees found shelter in the territory of the Hungarian state, as the Teleki government not simply did not want to get involved in the war against Poland on the side of Germans, but even followed such a refugee policy which proved to be unique in the contemporary Europe. In the sense of international law it did not exclusively accepted those seeking for shelter and ensured their legal protection against Germany but also proclaimed the refugee issue a social question. Apart from general care, it also offered employment opportunities, authorized self-reliant education and health care, participation in tertiary education, the publishing of Polish books and newspapers, various forms of cultural life. The activity of Polish civil and soldier organisations of emigrants was also permitted. The majority of Polish refugees – some 70 thousand soldiers – at the turn of 1939/1940 – with the tacit approval of the Hungarian government and law enforcement agents – left the territory of Hungary and joined the Polish army reorganised in France. The Polish soldier camps remaining on Hungarian land provided a stable background for the Polish opposition, secret military drill took place, a legendary dispatch service was organised between the Hungarian and Western European Polish centres.

Lengyel-magyar kapcsolatok 1956-1989 között

A lengyel-magyar kapcsolatok történetében 1956 fontos választóvonalat jelez. Nemcsak a lengyel és a magyar forradalmi események miatt, hanem az ezzel egy időben, a szocialista táboron belül végbement változások következtében is. A második világháború lezárásától egészen 1956-ig nem léteztek valódi kétoldalú kapcsolatok a szocialista táboron belül, minden Moszkván keresztül, Moszkva közvetítésével, annak tudtával és beleegyezésével történhetett. 1956 után viszont nem csupán megélnékültek a két ország közötti kapcsolatok, hanem a történelemben addig soha nem látott intenzitásúak lettek. Előadásom első felében felvázolom az 1956 és 1989 közötti lengyel-magyar politikai kapcsolatok történetét: kik, mikor és miről tárgyaltak? Az előadásom második felében a két ország gazdasági kapcsolataira, együttműködésére helyezem a hangsúlyt, kitérve a két ország eltérő gazdasági és társadalmi fejlődési sajátosságaira is. Végül bemutatom, hogyan tekintett egymásra a két ország vezetése és társadalma. Hogyan látták Lengyelországban Magyarországot, illetve fordítva, Magyarországon Lengyelországot. Az előadás cáfolja azt a hibás nézetet, hogy két szocialista ország között nem léteztek valódi kapcsolatok. Másfelől bizonyítja, hogy a hivatalos lengyel-magyar kapcsolatok – annak ellenére, hogy a két ország a KGST (1949-től), valamint a Varsói Szerződés (1955-től) által egy gazdasági, politikai és katonai szövetségi rendszerbe tartozott – nem voltak mindig olyan barátiak, ahogy a korabeli sajtó lapjain gyakran olvasható volt. Számos esetben ütköztek a különböző nemzeti érdekek, de az is igaz, hogy még a „létező szocializmus” idején is hatott a két ország közötti viszonyra az ezer éves „közös múlt” hagyománya.

Polish-Hungarian relations between 1956-1989

In the history of Polish-Hungarian relations 1956 marks an important confine. Not only because of the Polish and Hungarian revolutionary events but also due to the changes which took place in the socialist camp at the same time. From the closure of the Second World War up until 1956 no real bilateral relations existed within the socialist camp, everything could only happen through Moscow, through the intermediation of Moscow and with its knowledge and consent. After 1956 the relations between the two countries were not simply livened but became as intensive as had never been before. In the first part of my lecture I delineate the history of the Polish-Hungarian relations between 1956 and 1989: who were negotiating, when and about what. In the second part of my lecture I put emphasis on the economic relations and cooperation of the two countries touching upon the distinct economic and social development characteristics. Finally, I introduce how the two countries' leadership and society viewed each other. How Hungary was deemed in Poland and conversely, how Poland in Hungary. The lecture confutes that erroneous view that no real relations could exist between two socialist countries. On the other hand, it proves that the official Polish-Hungarian relations – despite that the two countries belonged to the same political and military alliance system through the COMECON (from 1949), as well as the Treaty of Warsaw (from 1955) – were not always that friendly as it could often be read on the contemporary newspaper pages. In a great number of cases various national interests conflicted, however, it also holds true, that even during „existing socialism” the tradition of the „common past” affected the liaison between the two countries.

Prof. Dr. Jeszenszky Géza – egyetemi magántanár, nagykövet, korábbi külügyminiszter /1990-1994/, Magyarország Külügyminisztériuma

A Visegrádi Együttműködés fontossága

Száz évvel ezelőtt a mai V-4 legnagyobb része egy közös gazdasági térség volt, közös pénzzel és közös külpolitikával, sőt közös hadsereggel, és nem voltak akadályt képező belső határok. Az egykori Osztrák-Magyar Monarchiának sok hibája, belső problémája volt, de van egy érvényes öröksége: Közép-Európa népeinek szorosán együtt kell működniük – még az EU-n belül is. A XIX. századi híres cseh történész-politikus, F. Palacky, nyomán elmondhatjuk, ha Visegrád nem létezne, ki kellene találni.

Az 1991-ben létrehozott együttműködés a rivalizálás és a konfliktus alternatívájaként a térség stabilitásának alapköve, mások országcsoportok számára is követésre alkalmas modell.

22 éves története során számos maradandó eredményt ért el, de gyakorlati szinten még számos tennivaló látható. Végre meg kellene teremteni a korszerű és gyors észak-déli út- és vasút összeköttetést. Erősíteni kell a határokon átívelő együttműködések, hogy helyreállítsuk a régi, természetes gazdasági kapcsolatokat. Össze kell kapcsolni az energiarendszereket. Még több személyes kapcsolatot kell lehetővé tenni, különösen a fiatalok között.

Politikai téren egy „tágabb Visegrádot” szeretnék látni, a négy mag-ország körül egy szélesebb kört, azokkal az országokkal, amelyeket régi történelmi és újabb gazdasági kapcsolatok fűznek hozzájuk, és amelyekkel ma számos érdekük és problémájuk közös vagy hasonló. A balti államok mellett Horvátország, Szlovénia, Bulgária és talán Ausztria jön számításba, mint ad hoc szövetséges az Európai Unión belül, hogy Közép-Európa érdekei és értékei jobban érvényesülhessenek az európai integrációban.

Professor Dr. Géza Jeszenszky – Ambassador, former Minister of Foreign Affairs /1990-1994/, Ministry of Foreign Affairs, Hungary

The Importance of the Visegrád Cooperation

A hundred years ago the territory of the V-4 was a common economic space, with no internal borders, with a common currency, a common foreign policy, and even with a common army. The one-time Austro-Hungarian Monarchy had many shortcomings, but its message for today is the necessity of close cooperation between the peoples of Central Europe. To paraphrase the 19th century Czech leader, F. Palacky, if “Visegrad” did not exist, it would be necessary to invent it.

The Visegrad cooperation replaced rivalry and conflict, and has remained a cornerstone for stability. It is a model to be emulated.

In its 22 years of history it can boast of political achievements, but much more is needed on the practical level. (E.g. North-South lines of road and rail connections, trans-border cooperation restoring old economic ties, energy connectors, personal ties between the citizens, esp. among the young.)

Politically I’d like to see an “enhanced Visegrad,” a second, wider circle around the V-4, composed of countries which often express similar interests and concerns, which have old historical and newer economic ties to some of the Visegrad countries. Apart from the Baltic States Croatia, Slovenia, Romania, Bulgaria, perhaps even Austria are the most obvious associates for ad hoc alliances within the European Union, for standing up for the interests and indeed the values of Central Europe.

Hasonlóságok és különbségek a lengyel és a magyar történelem között

A konferencia előadás során arra törekszünk, hogy – a teljesség igénye nélkül – nyomon kövessük a lengyel és a magyar történelmi sors közötti legfontosabb hasonlóságokat és különbségeket. Az előadás kitér a Szűcs Jenő magyar történész által a nyolcvanas években megalkotott Közép-Európa fogalom relevanciájára, valamint az orosz és a német hódító törekvések között kibontakozó lengyel és magyar történelem hasonlóságaira. Foglalkozunk a kora középkori letelepedés, államalapítás és az egyház létrejöttének eltérő és közös vonásaival. A 11-13. században az Árpád-kori Magyarország egysége éles ellentétben állt a lengyel részfejedelemségek megosztottságával. A 14-15. században mindkét országban a nemzeti egység kibontakozásának tendenciájával találkozunk, továbbá a nemesi jogok kiszélesedése, kodifikációja is hasonló vonásnak tekinthető. Mind Lengyelországban, mind Magyarországon a rendi dualizmus szilárdult meg, ami az uralkodó és a rendek közötti hatalommegosztást jelentette.

A kora újkor századai a lengyel nagyhatalom csúcspontját jelentették, s ehhez képest szembetűnő a három részre szakadt magyar királyság politikai válsága és hanyatlása. A 17-18. században a lengyel rendi dualizmus eltolódott a nemesi köztársaság modellje irányába, ami a királyi hatalom radikális korlátozásával járt, míg Magyarországon mindig megmaradt a királyi hatalom és a rendek közötti sajátos egyensúly. A 18. század végén a lengyel és magyar nemesi felvilágosodás, illetve a 19. század első felében a magyarországi reformkori középnemesség erői lehetővé tették, hogy végbemehessen hazafiság és haladás összekapcsolása, s hogy a gazdasági-társadalmi modernizáció témáit az osztrák és az orosz abszolutizmus ne sajátíthassa. A magyar hazafiak számára a 19. században központi problémát jelentett a nemzethalál lehetősége, ami a nemzetiségekkel szembeni fenyegetettség összefüggésében fogalmazódott meg, míg a lengyel gondolkodás számára nem a nemzet eltűnése, hanem – a három részre osztott ország idején – az állam hiánya jelentette az alapvető nehézséget.

Az első világháború után a Trianon utáni kis-Magyarország etnikai homogenitásával szemben éles ellentétben állt a versailles-i békerendszer által megteremtett nagy-Lengyelország multietnikus jellege és nagyhatalmisága. A 20. században mindkét országban kialakult az a gondolkodásmód, amely az orosz és a német nagyhatalom között

Dr. László Zsinka – university associate professor, Corvinus University of Budapest, Faculty of Social Sciences

Similarities and differences in the Polish and Hungarian history

During the conference lecture – without intending to be exhaustive – we are endeavouring to keep track of the most important similarities and differences in the Polish and Hungarian historical fate. The lecture also touches upon the relevance of the notion of Central Europe created by the Hungarian historian, Jenő Szűcs, in the 80's as well as the similarities of the Polish and Hungarian history evolving amongst German and Russian efforts to conquer. We deal with the distinct and common traits of the early medieval settlement, foundation of the state and the establishment of the church. In the 11-13th century the unity of Hungary in the Árpád-era was in sharp contrast with the dividedness of Polish principalities. In the 14-15th century we can encounter the tendency of the unfolding of the national unity, furthermore, the extension, codification of noble rights, can be regarded as similar features as well. In both Poland and Hungary a duality of the estates was affirmed which meant a division of power between the sovereign and the estates.

The centuries of the early modern history meant the heyday of Polish powers, compared to the political crisis and decline of the Hungarian Kingdom torn into three parts the difference is apparent. In the 17-18th century the duality of Polish estates shifted towards a noble republic model, which went hand in hand with the radical restriction of the king's power, whereas in Hungary a specific balance between the king's power and the estates prevailed. At the end of the 18th century the enlightenment of the Polish and Hungarian nobles, moreover the powers of the gentry of the Hungarian reform era in the first half of the 19th century enabled the interconnection of patriotism and progress and that the subjects of economic-social modernisation could not be expropriated by the Austrian and Russian absolutism. In the 19th century the possibility of the nation's death meant a central problem for Hungarian patriots, which was articulated in relation to the feeling of menace towards nationalities, while for the Polish thinking not the vanishing of the nation but the lack of the state – in the times of the country being split into three parts – emerged as major difficulty.

After the First World War the ethnic homogeneity of the small post-Trianon Hungary and the multiethnic great power character of the great Poland created by the peace system of

mérte fel a lengyelek és a magyarok lehetőségeit. A szovjet uralom korszakában a lengyel katolikus egyház nagyobb mértékben megőrizte integritását a pártállammal szemben. Az 1980-as években meginduló társadalmi mozgalmak a lengyel társadalom számára azt az érzést hordozták, hogy saját erejükből (is) vívták ki szabadságukat, míg a magyar demokrácia frusztráltsága a rendszerváltás után húsz évvel is annak köszönhető, hogy a szabadságjogok birtokba vétele értelmiségi alkuk keretében és nem széles társadalmi részvétel mentén következett be. A 20. század mérlege talán nagyobb mértékben lehetővé tette a lengyel nemzeti identitás megerősödését, mint a magyarét.

Versailles stood in sharp contrast. In the 20th century that cast of mind was being formed in both countries which was gauging the opportunities of the Poles and Hungarians between the German and Russian powers. During the epoch of the Soviet empire the Polish catholic church preserved its integrity to a greater extent towards the one-party state. The social movements commencing in the 80's were conveying the feeling for the Polish society that they could provoke their freedom (also) under their steam, whereas the frustration of the Hungarian democracy even after 20 years since the system change is owing to the seizing of freedom rights occuring in the frames of intellectual bargains and not along the wide participation of the society. The scales of the 20th century perhaps permitted of the strengthening of the Polish national identity to a greater extent than that of the Hungarian.

Prof. Grzegorz W. Kołodko – Dyrektor, TIGER – Centrum Badawczego Transformacji, Integracji i Globalizacji, Akademia Leona Koźmińskiego
(www.volatileworld.net)

Polska transformacja do rynku i demokracji: sukces na dwie trzecie

Postęp na drodze przemian instytucjonalnych oceniany być powinien przez pryzmat ich wpływu na wykorzystanie potencjału rozwojowego danego kraju. W Polsce, podczas dwudziestopięcioletniego szeroko zakrojonych reform systemowych, produkt krajowy brutto (PKB) wzrósł w stopniu wyższym niż w jakiegokolwiek innej gospodarce posocjalistycznej. Oceniając postęp transformacji, brać pod uwagę należy nie tylko poprawę konkurencyjności i rozwój w ujęciu ilościowym, ale także aspekty społeczne i kulturowe. Po 1989 roku w Polsce można wyróżnić sześć różnych okresów z perspektywy rozwoju ekonomicznego. Przy lepszej koordynacji polityki przemian systemowych oraz społeczno-gospodarczego rozwoju PKB w latach 1989-2013 mógł powiększyć się o dodatkowe około 50 procent i być obecnie nie dwa, a trzy razy większy niż ćwierć wieku temu. Szansy tej nie wykorzystano ze względu na niespójne wdrażanie chybionej polityki gospodarczej opartej na błędnych teoriach ekonomicznych, zwłaszcza neoliberalizmu. Polską transformację można więc poczytać za sukces, jednakże jedynie na miarę dwóch trzecich jej potencjału.

Prof. Grzegorz W. Kolodko – Director of TIGER – Transformation, Integration and Globalization Economic Research and professor at the Kozminski University (www.volatileworld.net)

The Polish Transition to Market and Democracy: A Two Third Success

The progress toward institutional changes should be evaluated through the prism of their influence on a country's development abilities. In Poland, during the twenty years of comprehensive systemic shift, gross domestic product (GDP) has increased more than in any other post-communist country. While judging the transformation progress, not only the improvement of competitiveness and growth in terms of quantity must be taken into account, but also social and cultural aspects. There have been five distinct periods in Poland, from the viewpoint of economic growth.

Had there been a better policy coordination of systemic change and socio-economic development, GDP over the periods considered could have increased by a half more. This opportunity has been missed due to the intermittent implementation of wrong economic policies based on wrong economic theories. Poland's transformation can be seen as a success, but only to the extent of two-thirds of its potential.

**Dr. Constantinovits Milán – egyetemi docens, Szent István Egyetem,
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar**

A magyar gazdaságpolitika az EU csatlakozás tükrében (2004–2013)

Magyarország EU-csatlakozásakor – hasonlóan a többi csatlakozó kelet-közép-európai országhoz – történelmi esélyt látott a fejlett Nyugathoz történő fölzárkózásra, amely korábban, az 1990-es rendszerváltással nem következett be.

A fölzárkózást segítették az EU-ból érkező pénzügyi források, azonban ezek lehívása rendkívül bürokratikusán és nehézkesen történt, felhasználásuk pedig többségében nem növelte hazánk versenyképességét.

A gazdaságpolitikát 2004 és 2010 között alapvetően két dolog határozta meg: az egyik egy megfelelési kényszer az EU által előírt konvergenciakritériumoknak, ill. 2008 után az IMF elvárásoknak, a másik pedig a négyéves választási ciklusokból következő belpolitikai megfelelési kényszer, a konjunktúrakutatásból jól ismert politikailag vezérelt *stop-go* gazdaságpolitika.

A megszorítások gazdaságpolitikáját nem lehet sikeresen összeegyeztetni a választási költségvetésen alapuló gazdaságpolitikával. Az eredmény fölzárkózás helyett stagnálás, ill. visszafejlődés, növekvő államadósság és költségvetési hiány.

A fordulat éve 2010 volt, amikor az új kormány új gazdaságpolitikát hirdetve szakított a restriktív gazdaságpolitikával és eddig szokatlan, unortodox lépéseket vezetett be, miközben az EU szigorú 3 %-os költségvetési deficit előírását és az államadósság csökkentést is el kellett érni.

A jelenlegi kormány számára lehetetlen a *stop-go* ciklikus politika folytatása: egyrészt a túlzottdeficit-eljárás megszüntetésére törekvés, másrészt az előző kormány által fölvetett IMF hitel törlesztése lehetetlenné tesz egy ún. választási költségvetést.

2013–2014 során a folytatódó pénzügyi válság és gazdasági recesszió ellenére talán lehetőség nyílik olyan új típusú gazdaságpolitika kialakítására, amely szakít az eddigi rövidtávú politikailag determinált ciklikussággal és a gazdaság hosszú távú fejlődését eredményezheti. Ez persze feltételezi új gazdaságpolitikai célok meghirdetését és megvalósítását.

The Hungarian economic policy in the light of the EU accession (2004–2013)

When joining the EU Hungary, similarly to other acceding Central and Eastern European Countries, saw a historic chance to catch up with the developed Western World, which previously had not been realised during the system change of 1990.

The catching-up process was promoted by the financial resources arriving from the EU, however, the implementation of these happened in a very bureaucratic and cumbersome way, and their exploitation in most of the cases did not contribute to the enhancement of the competitiveness of our country.

The economic policy between 2004 and 2010 was determined basically by two factors: the one was a constraint to comply with the convergence criteria specified by the EU, as well as to IMF expectations after 2008, the other was the forced compliance concerning domestic policy resulting from four-year election cycles, the *stop-go* economic policy driven by politics well-known from the literature of the policy of economic cycles.

The economic policy of austerity measures can not successfully be reconciled with the economic policy based on election budgeting. The outcome is stagnation instead of convergence, or rather retrogression, growing public debt and budgetary deficit.

The year for political shift occurred in 2010 when the new government announcing a new economic policy put an end to austerity and introduced unfamiliar unorthodox measures while having to correspond to the EU requirements of 3% budgetary deficit and the reduction of public debt.

Continuing the *stop-go* political cycle is impossible for the present government. on the one hand the struggle to cease the excessive deficit procedure, on the other hand the repayment of the IMF credit drawn by the previous government renders it impossible to continue with an election budget.

Despite the financial crisis and economic recession persisting during 2013–2014 there might be an opportunity to initiate such a new type of economic policy which breaks with the so far prevailing short-run politically determined cyclicity and could result in the long-run development of the economy. This, however, presumes the declaration and realisation of new economic policy objectives.

**Piotr Wiśniewski, PhD – adiunkt, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie,
Katedra Finansów Przedsiębiorstwa**

Ewolucja węgierskiego i polskiego rynku kapitałowego po okresie komunizmu. Dwie historie sukcesu

Od czasu upadku komunizmu Węgry i Polska podjęły szereg radykalnych reform makro- i mikroekonomicznych, które okazały się znacznym sukcesem (pomimo licznych reperkusji społecznych). Odrodzenie rynków kapitałowych stanowiło przykład dynamicznej transformacji podjętej w obu tych krajach. Transformacja ta doprowadziła do wykształcenia się odrębnych segmentów rynkowych, nowoczesnych grup produktów i usług, co więcej – umożliwiła akumulację znacznych zasobów kapitału intelektualnego. Prezentacja ta stanowić będzie podsumowanie osiągnięć obu krajów w przekształceniach ekonomicznych, jakie posłużyły budowie rynków kapitałowych konkurencyjnych w skali światowej. W szczególności – wnioski badawcze zawierając będą bieżące czynniki rozwoju rynkowego w kontekście systemowych przemian globalnych sektorów finansowych.

Piotr Wiśniewski, PhD – university associate professor, Warsaw School of Economics, Department of Corporate Finance

The Post-Communist Evolution of the Hungarian and Polish Capital Markets. Two Success Stories

Since the collapse of communism, Hungary and Poland have embarked on sweeping macro- and microeconomic reforms which have proved highly successful (despite numerous social consequences). The revival of capital markets has been the hallmark of swift transition in both countries. The transition has led to the development of distinctive market segments, novel product and services groups; moreover, has helped produce considerable intellectual resources. This presentation will revisit the records of both countries in economic transition that has enabled the creation of globally competitive capital markets. In particular, the findings will encapsulate current quantitative and qualitative drivers of capital market growth against the backdrop of systemic changes in worldwide financial sectors.

A hallgatók tanulmányainak összefoglalói

Abstract of students' papers

**Konrad Wójcik – student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
4 rok, kierunek: Marketing i Zarządzanie**

**Paulina Osuch – student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
3 rok, kierunek: Zarządzanie**

Historyczne ślady Państwa Węgierskiego na terenie województwa świętokrzyskiego

Nazwa województwa świętokrzyskiego wywodzi się od relikwii Drzewa Świętego Krzyża. W dosłownym tłumaczeniu „świętokrzyskie”, znaczy „rejon świętego krzyża”. Wyraz ten pochodzi ze starej legendy, w której głównym bohaterem jest węgierski książę Emeryk.

Dawne podanie głosi, iż w miejscu dzisiejszego klasztoru świętokrzyskiego na Łysej Górze znajdował się dawniej warowny zamek górujący nad całą okolicą. Pewnego dnia wielka pani – władczyni zamku i rozległych ziem, pokonawszy u stóp góry potężnego wroga, świętowała swój triumf. Jej mężnym sercem ośwładnęła jednak pycha. Dworzanom i poddanym obwieściła się boginią Dianą i kazała składać sobie cześć. Zemsta zazdrosnych o swą chwałę bogów była straszna. W warowne zamczysko biją pioruny, wałą się mury, giną dworzanie, a wśród nich i „Pyszna Pani”.

Gdy runął w gruzy zamek, który dla bieli swych murów nazwano Łyscem, stojąca opodal świątynia troistego bóstwa: Pogody, Śwista-Pośwista i Łady pozostała. Z osad wśród puszczy schodził się zewsząd okoliczny lud, by w pierwsze dni maja i na obchód sobótek odwiedzić Łysą Górę, pokłonić się bóstwom, posłuchać pieśni gęślarzy i poradzić się w swych troskach wiedźm i wróżbitów. Świątynia troistego boga znana była i sławna w szerokim kraju, bo jeszcze w czasach przedhistorycznych Łysa Góra była ośrodkiem religijnego życia.

Gdy runął w gruzy zamek, który dla bieli swych murów nazwano Łyscem, stojąca opodal świątynia troistego bóstwa: Pogody, Śwista-Pośwista i Łady pozostała. Z osad wśród puszczy schodził się zewsząd okoliczny lud, by w pierwsze dni maja i na obchód sobótek odwiedzić Łysą Górę, pokłonić się bóstwom, posłuchać pieśni gęślarzy i poradzić się w swych troskach wiedźm i wróżbitów. Świątynia troistego boga znana była i sławna w szerokim kraju, bo jeszcze w czasach przedhistorycznych Łysa Góra była ośrodkiem religijnego życia.

Pewnego dnia przyszedł jednak kres na pogańskie bóstwa. Na Łysą Górę wspina się orszak królewski. Mieczysław I z Dąbrówką wiodą ze sobą kapłanów głoszących ludowi wiarę w Jedyne Boga. Rzeźba troistego bóstwa pada pod ciosami toporów, a na jej miejscu staje modrzewiowa kaplica, poświęcona Bogu w Trójcy świętej Jedynemu. Na straży zaś nowej świątyni pozostają zakonnicy św. Benedykta.

Po upływie kilkudziesięciu lat, puszcza łysogórska rozebrzmiała ponownie radosnym echem. Dzielnny król, Bolesław Chrobry, urządził tu polowanie z okazji odwiedzin młodziutkiego królewicza węgierskiego Emeryka, który więzami krwi zbliżony był do potężnego władcy Polan. Puszcza wre rozgłosem myśliwskich rogów, a obfitość grubego

Konrad Wójcik – student, Jan Kochanowski University in Kielce 4th year, specialization: Marketing & Management

Paulina Osuch – student, Jan Kochanowski University in Kielce, 3rd year, specialization: Management

Hungarian historic signs in świętokrzyskie province

The name of świętokrzyskie province came from Holy Cross. In the literal translation “świętokrzyskie” means “Region of Holy Cross”. This name came from an old legend where the main hero is a Hungarian prince, Emeryk (Imre).

The old legend says that on a place of the Holy Cross monastery on Bald Mount, once a fortified manor house stood, its white walls were visible far in the country. In the castle there is great happiness and joy, for its Lady, ruler of vast lands, defeated at the bottom of a mountain a powerful enemy, now celebrating her victory. Haughtiness captures her heart. She demands her courtiers and subjects to entitle herself goddess Diana and she insists to worship her. Revenge of jealousy about own glory Gods is dreadful and imminent. Thunders clap at the fortified castle, the walls collapse, courtiers disappear, and among them a proud Lady.

The castle, which for its white walls Łysiec is called, turned to ruins but remained far behind the temple of Triple God Temple: Pogoda, Świst-Poświst and Łada. In first days of May, from the settlements among wilderness, countless masses of people came up at Łysa Góra (Bald Mountain) to commemorate Saturdays, to bow to Gods, listen songs of primitive fiddle players, seek advice for their troubles at the witches and fortune-tellers. The Triple God Temple was famous and known in a broad country, even in prehistoric time Łysa Góra (Bald Mountain) was a religious centre of life.

And then an end came to the pagans. On Bald Hill climbs the king's retinue. Mieszko I and Dobrava lead priests, who proclaimed the faith in One God to the people around. Stave temple of Triple Deity falls into stripes of axes, and on its place is built a larch chapel, dedicated to the worship of Only God in the Holy Trinity. At the temple guard stand monks of Saint Benedict order, whom apparently Dobrava imported from Bohemia. It took few years, and once again the Bald Mountain's wilderness rumbles of buzz of voices. The brave king Bolesław (Bolesław I the Brave), hunts here on the occasion of visits of the young Hungarian prince Emeryk, who came here for a kind hospitality. The wilderness rages sounds of hunting horns, and an abundance of ferocious beast get hunters hopes up. The Prince Emeryk with abandon takes after a deer that among its horns brings a cross - an emblem of Salvation. A strange beast goes swiftly drawing a young hunter away from the rest of the company. And then, suddenly it disappears in the rock curve on Jelenia Góra (Deer Mount). The Prince not knowing the scenery becomes helpless, astray in eternal forests. And right away an angel statue appears in front of him and says these words: "Do not be afraid Emeryk, follow me, I will show you what you should do". And the Angel leads him to the top of the neighbouring Bald Mountain,

zwierza podnieca zapąły myśliwych. Królewicz Emeryk bez opamiętania goni za jeleniem, który między ogromnym porożem niesie krzyż — godło Zbawienia.

Dziwny zwierz pomyka żwawo, odwodząc coraz dalej młodego myśliwego od reszty towarzystwa. Aż znika nagle za załosem skały na Jeleniowej Górze. Królewicz zbłądził. Staje bezradny, zabłąkany w puszczy bez końca. Nie dochodzą go nawet odgłosy rogów myśliwych. Pobożny młodzian szuka pociechy i ratunku w modlitwie. I oto staje przed Emerykiem anielska postać i w te się słowa odzywa: „Nie bój się Emeryku, pójdz z mną, a wskażę ci co masz czynić”. I prowadzi go Anioł na szczyt sąsiedniej Łysej Góry, gdzie przystanąwszy, rzekł: „Na Górze Golgocie umarł Chrystus na Drzewie Krzyża, którego ty częstkęnosisz przy sobie. W imieniu Boga, rozkazuję ci przeto, byś to Drzewo najszlachetniejsze zostawił temu miejscu, inaczej czeka cię niełaska Boża”.

Widząc w słowach Anioła wolę Bożą, Emeryk przyrzekł ten najcenniejszy skarb, jaki nosił na piersiach, złożyć na Łysej Górze. Gdy udawał się w długą i niebezpieczną podróż do polskiej ziemi, ojciec jego, św. Stefan, zawiesił mu relikwię Drzewa Krzyżowego na szyi, by w chwilach trwogi była mu obroną. Dzięki pomocy Anioła odnalazł drogę do Kielc, dołączył do królewskiego orszaku, gdzie już się wielce o niego niepokojono. Król i dworzanie zdziwili się wielce, gdy królewicz Emeryk oznajmił im, iż za widzeniem anielskim Bóg przekazał mu swoją wolę, iżby częstki Drzewa Krzyża świętego, na którym umarł Zbawiciel, złożył na górze, która Łysą się mieni.

Zaniechano więc łowów i na drugi dzień świta królewska wraz z Emerykiem i biskupem krakowskim Lambertem, udała się na górę, gdzie królewicz złożył bezcenną Relikwię na ręce biskupa. Drzewo Krzyża św. umieszczono w kaplicy, pod opieką najstarszego z pustelników.

Gorliwy o chwałę Bożą młodzieniec, podsunął Chrobremu myśl, by na Łysej Górze, na gruzach zburzonego zamczyska ufundował klasztor, skąd miałyby nieustannie promieniować wiara wzmagająca stale chwałę Bożą. Pomniał bowiem, że także jego rodzic, Stefan, wielkim gestem na górach Pannonji ufundował takie przybytki i osadzał w nich mnichów reguły św. Benedykta. Bolesław z radością podjął zbożną myśl, i wkrótce stanął tu klasztor z kościołem, zakonnicy zaś przybyli aż z ziemi włoskiej z Kassynu, gdzie święty zakonodawca Benedykt założył pierwszy klasztor i gdzie gorliwość zakonna panowała po wsze czasy. Dziać się to miało w 1006 r.

Tak o Łysej Górze, relikwii Drzewa Krzyża Świętego tu złożonej i o założeniu klasztoru, opiewa dawna legenda, której prawdziwość badam w swojej pracy.

where he stops and says: "At the top of Calvary, Christ died on Tree of the Cross, which a bit you are wearing with you. In the name of God, I commanded you, so you are to leave the most precious Tree to this place, otherwise you are waiting disfavour of God".

Seeing a will of God in the words of the angel, Emeryk promises to give to Łysa Góra (Bald Mountain) the most precious treasure, which he wore on his chest. When he went in a long and dangerous travel to Poland, his father, Saint Stephen hang a Tree of the Cross relict on his neck, in order to help him in fearful moments.

Now derived by the Angel on the way to Kielce, Emeryk arrives the royal suite, which has been already greatly worried about him. However, enormous amazement comes over the king and the courtiers, when Prince Emeryk declares that by the vision of the Angel, God announced His desire, however, that particles of Tree of the Cross, on which the Saviour died, he had to put on the top of Bald Mountain.

So hunting has stopped and for a next day the royal suite together with the bishop of Kraków Lambert and Emeryk, goes to the top, where the Prince consigns to the Bishop a priceless Relic. A Tree of the Holy Cross is placed in a chapel, under the guidance of the oldest of hermits.

The lad eager for the Glory of God suggests Chrobry (Bolesław I the Brave) that they found a monastery on Łysa Góra (Bald Mountain) in the place where the ruins of the collapsed castle can be found, from where the Faith and Glory of God can emanate and increase permanently and incessantly on the country around. He mentions that his father Stephen founded a sanctuary similar to this on Pannonian Mountains, in which he placed monks, especially Benedictines. Bolesław gladly took the pious idea, and the monastery with the church shortly comes into existence here, monks come up from Italian land, from Monte Casino, where Saint Benedict founded the first monastery and where monastic fervour has been the most intensive for all times. It took place in year 1006.

In that way the old legend represents Łysa Góra (Bald Mountain), the Tree of Holy Cross relic and the establishment of the monastery. But is the legend truth? I will try to check it during my research.

Patrycja Michalska – student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, 4 rok, kierunek: Zarządzanie

Patryk Zieliński – student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, 2 rok, kierunek: Administracja

Dom w dwóch krajach, czyli o polsko-węgierskiej przyjaźni i pomocy emigracyjnej podczas II wojny światowej

Artykuł przedstawia losy Polaków na Węgrzech w latach II wojny światowej. Omówiono w nim życie, działalność społeczną, kulturalną i polityczną polskiego uchodźstwa. Prawdziwy sens hasła o „Tysiącletniej przyjaźni”, czy przysłowia „Polak Węgier dwa bratanki...” można dostrzec w roku 1939, kiedy Polacy faktycznie mogli rozpoznać wrogów, fałszywych sprzymierzeńców oraz prawdziwych przyjaciół, którzy w momencie zagrożenia nie odmówili pomocy. Takimi prawdziwymi przyjaciółmi po raz kolejny okazali się Węgrzy, z którymi od wieków łączyły nas dobre kontakty gospodarcze, polityczne, a przede wszystkim szczerą sympatią. Warto pamiętać, że tysiące Polaków znalazło na Węgrzech schronienie oraz opiekę po nieszczęsnym wrześniu 1939 roku. W niniejszym artykule zaprezentowano dokonania ludności i władz węgierskich, które dopomogły Polakom w czasie II wojny światowej. Węgrzy wspierali ludność polską w ciężkich dla nich warunkach, narażając się tym działaniem na utratę swej okrojonej suwerenności. Aresztowaniem oraz zesłaniem do obozów śmierci ryzykowali ci wszyscy, którzy usiłowali zapewnić uchodźcom polskim właściwe warunki życia oraz: służyli pomocą w organizowaniu i osłanianiu wyjazdu Polaków do Francji; współpracowali z funkcjonującymi na Węgrzech polskimi ośrodkami wywiadowczymi; ułatwiali działanie sieci kurierskiej, pozwalającej na stały kontakt pomiędzy krajem a rządem londyńskim; wspomagali polskie organizacje polityczne, społeczne oraz kulturalne. Zwrócono także uwagę na losy i rolę młodzieży polskiej, a także znaczenie szkolnictwa na ziemi węgierskiej. Jednym z piękniejszych świadectw polsko-węgierskiej przyjaźni w latach II wojny światowej są polskie szkoły na Węgrzech. Artykuł opisuje zdarzenia przeszłe, wydobywa ich wagę opierając się na dokumentach, źródłach historycznych i literaturze historycznej. Jego przedmiotem są dodatkowo zjawiska oraz procesy pedagogiczne. Autorzy wskazują na serdeczną przyjaźń pomiędzy tymi dwoma narodami. W związku z tym można stwierdzić, iż uchodźstwo spełniło swoje zadanie wobec ojczyzny, którym była walka o sprawiedliwą Polskę, a chlubną kartę w tym dziele zapisałi Węgrzy umożliwiając jej spełnienie. Intencją autorów jest pokazanie, że uczucia scalające dwie jednostki mogą być wypromieniowane na całe narody, a także dawna tradycja, ubrana obecnie w szaty legendy, w chwilach międzynarodowego kryzysu, w okresie trudnej próby, może stać się rzeczywistością.

**Patrycja Michalska – student, Jan Kochanowski University in Kielce,
4th year, specialization: Management**

**Patryk Zieliński – student, Jan Kochanowski University in Kielce,
2nd year, specialization: Administration**

Home in two countries – few words about Hungarian-Polish friendship and emigration assistance during World War II.

The article shows history of Poles staying in Hungary during the World War II. Description of the life and the social, political and cultural activity of Polish émigrés is included. The real meaning of „thousand-year friendship” slogan and „Pole and Hungarian cousins be” saying could be distinguished in 1939, when Poles were able to recognize their enemies, fake supporters and also true friends, who did not refuse to help them in the face of danger. It came out that Hungarians were those real friends of Poles again, with whom they were connected by great political and business connections and most importantly true fellowship. It is worth to remember that thousand of Poles found shelter and trustees in Hungary after the luckless September of 1939. The article presents the achievements of the Hungarian population and authorities who helped Poles during World War II. They supported Polish people in the hardest conditions, even though they were risking the loss of their modern sovereignty. Everyone who tried to ensure decent life conditions to Polish émigrés; helped with organising and protecting Polish escapes to France; cooperated with intelligence centres existing in Hungary; facilitated the operation of the Polish courier network, which allowed to keep a constant contact between Polish and British governments; supported Polish political, social and cultural organizations was risking apprehension or deportation to death camps. The role and history of Polish youth and the importance of the system of education on Hungarian land should also be emphasized. One of the most beautiful testimonies of Hungarian-Polish friendship during World War II is the establishment of Polish schools in Hungary. The paper shows past events; emphasizes their meaning based on documents, historical sources and literature. Its topics also cover pedagogical processes and phenomena. The authors point at the convivial friendship between the two nations in a hard period for the Polish society. It can be certified that Polish émigrés accomplished their mission towards their fatherland and Hungarians played the main role in reaching this dream. They showed how feelings connecting two individuals can be spread on whole nations and also how old tradition, currently dressed in legend’s robes, can become reality in the time of international crisis.

Mészáros Pálma Dália – hallgató, Kodolányi János Főiskola, 2. évfolyam, Nemzetközi tanulmányok szak

Magyarország-Lengyelország: változások a rendszerváltás után

A lengyel és a magyar történelem sok mindenben hasonlít, de mégis a rendszerváltást mindkét nép eltérő módon élte meg. A rendszerváltás nehézségei közös vonásokat is tartalmaznak, de némely nehézséget másképp oldották meg a magyarok és másképp a lengyelek.

A lengyelek szocialista rendszer elleni lázadása már a '80-as évek elején kezdődött és számos nehézséget is megélték gazdaságilag. Végül 1989-ben a keleti blokkban először itt történt meg az első szabad választás. Ez futótűzként terjedt végig a szocialista országokban. Mindenhol nemzeti sajátosságuknak megfelelően reagáltak a rendszerváltásra. Magyarországon nem voltak tüntetések és nem voltak lázadások a rendszer ellen. Mivel gazdasági jólét jellemezte az országot és a keleti blokkban itt volt a legdemokratikusabb a rendszer. A rendszerváltás nálunk egy felülről irányított folyamat volt. Ennek hatására a volt rendszer politikusai a hatalmukat át tudták menteni az új rendszerbe. Egy részük a politikában marad, más részük a gazdaságban teremtett új karriert magának. Mindkét országban problémát okozott a szocialista rendszer kiszolgálóinak számon kérése és több politikai botrány is adódott ennek a hiányosságából. A lengyelek végül 1997-ben kidolgoztak egy törvényt, ami önbevalláson alapul. Ez a rendszer nem szankcionálja a bevallott bűnöket, de az elhallgatott tevékenységeket igen, így ösztönözve a résztvevőket az igazság feltárására. Magyarországon sajnos ezzel szemben még nem történt semmi hasonló akció, ami örök témát szolgáltat az antikommunisták számára. Mivel Magyarországon a múlt rendszer politikusai már minden politikai pártban megtalálhatóak, így semelyik pártnak nem érdeke ezeknek a bűnöknek a feltárása.

Dolgozatomban Simon János és Ferge Zsuzsa tanulmányát is feldolgozom, amely a volt szocialista országokban élők viszonyát vizsgálja a demokráciával szemben. Itt kifejezetten a magyarok és lengyelek eredményeit mutatom be.

A legérdekesebb momentuma ennek a tanulmánynak számomra az, hogy a magyaroknak a demokrácia a jólétet jelentette a lengyeleknek a szabadságot. De számos más különbséget és hasonlóságot is meg lehet ismerni általa.

Átveszem továbbá a rendszerváltás után gazdasági változások hasonlóságait és különbségeit a két ország között.

A dolgozatom következő részében pedig a WEF 2011-es statisztikai mutatóit dolgozom fel, összehasonlítva a két ország eredményeit. Végignézve az adatokat, láthatólag Lengyelország képes volt kihasználni a lehetőségeit, erősségeit és gazdaságilag megszilárdult és tovább erősödik, míg Magyarország gazdasági előnyét nem tudta kihasználni és a Visegrádi Négyek országai között sereghajtóvá vált.

Ezért érdemes számunkra tanulmányozni a lengyelek gazdasági és politikai megoldásait és átvenni a jól működő rendszereiket.

Hungary and Poland: new ways after system change

There are many similarities between the Polish and Hungarian history but the change of the political system had different effects on the two nations. There were similar troubles during this transition period but these troubles were solved by different means in Hungary and in Poland.

The revolt against the socialist system in Poland was started already during the beginning of the 80's and they were confronted with many economic troubles, too. At last in the Eastern Block the first free election took place here in 1989. Then these spread as a wildfire around the socialist states. The political changes were reacted to in every country according to their national characteristics. There were neither riots nor revolts against the system in Hungary. As there was an economic well being and in the Eastern Block here was the system the most democratical. The change of political system was initiated and controlled from the top. In this way the politicians of the former regime were able to transfer their power into the new regime. Some of them remained in the politics some started new career in the economy.

Bringing them to account for serving the socialist regime is a problem and the default of it caused some political scandals. In Poland a new act was developed based on self-confession. This system does not sanction the act confessed but the hidden ones become indictable offence. This way the participants were encouraged to reveal the truth.

In Hungary unfortunately has not happened any such action yet and this ensuring an everlasting topic for the anticommunists. Thus the politicians of the former regime are in each and every parties and no party has any interest to reveal these crimes.

In my paper I treated the paper of János Simon and Zsuzsa Ferge that examines the relationship of citizens of the former socialist countries toward democracy. I treated here specifically the Hungarian and Polish results.

The most interesting momentum of this treatise to me was that for Hungarians democracy means social welfare, for the Polish freedom. But there are many other differences and similarities.

I am also going to deal with the different and similar aspects of economic changes after the change of political regime between the two countries.

During the next part of my paper I am working up the statistics of WEF from 2011 comparing the results of the two countries. Through examining the data it comes into sight that Poland was able to utilize their possibilities and strengths, it's gaining strengths economically but Hungary was unable to hold on to its favorable position and fell back to the last place within the Visegrad 4 group.

Thus it could be interesting to us to look into the political and economic solutions of Poland and to take over their well functioning systems.

Magyarország és Lengyelország Kisebbségpolitikája 1990 után

Magyarország és Lengyelország történelme hasonló, a sorsukat alakító nagy hatású eseményeket hasonló helyzetben élték meg. Így volt az 1990-es évek elején végbemenő rendszerváltoztatással is, ami után a külpolitikai önállóságukat visszanyert országoknak egy merőben új helyzettel kellett szembenéznük. Az embereket, népeket uniformizálni akaró eszme bukásával az újjáéledő nacionalizmussal és a határon túli kisebbségek ügyével is meg kellett birkózniuk. A viharos történelem során a határokon kívülre került nemzetársak ügyével ekkor már lehetett és kellett is foglalkozni, hiszen egyfelől megszűnt az önámító külső kényszer, másfelől problémát jelentett a szomszédos országoknak a területükön élő kisebbségek felé történő asszimilációs politikája. Ezek a problémák megint csak hasonlóan jelentkeztek mind a magyar, mind a lengyel külpolitikában. Amit Lengyelország, köszönhetően középhatalmi státusának, ügyesen meg tudott oldani, azt a magyar diplomáciának csak nehezen sikerült elérnie.

Dolgozatomban az 1990-es rendszerváltástól napjainkig foglalkozom a magyar kormányok magyarországi kisebbségeket érintő, illetve a határon túli magyarokkal kapcsolatos külpolitikájával, valamint a hasonló lengyel programokkal. Ebben a kérdésben némiképp eltérő a két ország politikája, mert Lengyelország a második világháború után meghúzott határaival jóformán nemzetállammá vált, csak nagyon elenyésző számban élnek ott kisebbségek, míg Magyarország esetében némiképp más a helyzet. A határon túli politika is eltérő a két ország esetében, Lengyelország nagy nyugati diaszpórával rendelkezik és igyekszik külpolitikai céljai érdekében felhasználni őket, míg Magyarország esetében inkább a szomszédos országokban nagy tömbben élő magyarság segítése a fő csapásirány.

A magyar bel- és külpolitikai cselekvéseket részletesen tárgyalom, mivel kormányonként eltérő volt a kisebbségekhez fűződő viszony, viszont a lengyel kisebbségpolitikát a lengyelországi sajtóságos helyzet miatt nem volt indokolt ilyen részletesen elemeznem. Elenyésző száma révén nem foglalkozom az ottani kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségek parlamenti törekvéseivel, inkább mint egy nagy egészet mutatom be a lengyel helyzetet. A dolgozatban külön kitérek két kivételes helyzetű kisebbségre, a regionális nyelvhasználati jogokkal rendelkező kasubokra, illetve a sziléziai németsegre, mint a legnagyobb számú lengyelországi kisebbségi csoportra.

**Csaba Fábián – student, Corvinus University of Budapest, 2nd year,
specialization: Regional and Environmental Economics**

The minority policy of Hungary and Poland after 1990

Hungary and Poland has a long common history. Both countries were in similar or in the same situation during their history. One of such period began in the beginning of 1990's after the system change. After the Soviet Red Army's leaving the Central European countries it was possible to talk about the problems of minorities: both the minorities of neighbour countries living in our countries and our minorities living with the neighbours. Meanwhile our foreign policies had to cope with the rising nationalism of the neighbour countries and work out a policy as answer for their assimilation efforts.

The policy toward both type of minorities is different both in Poland and in Hungary.

The cause of this is Poland's „new” borders lined after 1945 that formed a country where the rate of minorities is around 1% of residents. In case of Hungary this is somewhat different. There is difference in our policies toward our minorities living abroad. Hungary did not focus on her western diaspora meanwhile the supported diaspora of Poland has a big economic, political power both abroad, both in Poland.

In my paper I pay attention to the policy of Hungarian governments on our inner minorities and on Hungarians living in our neighbour countries. It is important, in my point of view, as all the governments had different attitude to the case of minorities and to the foreign policy. As Poland's situation is different I do not study the efforts of Polish governments made in favour of the minorities. The whole question and the arguments, rights are in my focus. I pay attention to the case of Germans and Kasubians in different chapters because I think the use of regional language is an important fact in Poland's minority policy.

Besides, I have to mention the international contracts signed by the neighbour countries, as those documents have long-term effects on the relationship of countries and they determine the life of minorities living in the Central and Eastern European countries.

Dolinai Zsuzsanna – hallgató, Ungvári Nemzeti Egyetem, 3. évfolyam, Történelem (európai integráció) szakirány

Lengyel, magyar – két jó barát, közös múlt és közös jelen. Út az Európai Unióba

„Lengyel-magyar – két jó barát” – ahogyan a szólás is tartja. De Lengyelország és Magyarország nem csak két jó barát, de országaik között évszázadok óta jó kapcsolat áll fenn. A huszadik század folyamán ez a kapcsolat visszavezethető a hatvanas évekre, amikor is az országok politikai rendszere nagy változásokon ment keresztül, köszönhető ez a keleti nagyhatalomnak, a Szovjetuniónak. Mindkét ország hosszú utat tett meg a rendszerváltás után, hogy tagjai lehessen az Európai Uniónak. De elérték céljukat, amelyet mi sem bizonyít jobban, mint a 2011-es elnökségük.

Nagy fordulóponthoz vezetett az 1993 júniusában megtartott koppenhágai csúcsertekezlet, amely során az EU kimondta, hogy megnyitja kapuit azon térségbeli országok előtt, amelyek csatlakozni akarnak, és teljesíteni tudják azokat a politikai és gazdasági feltételeket, amelyeket ekkor megszabott: demokratikus jogállamiság, emberi és kisebbségi jogok tiszteletben tartása, működő piacgazdaság, versenyképesség a belső piacon.³

Az 1990. évi rendszerváltozás után egy cél lebegett a magyar állam előtt - az Európai Közösségekhez való csatlakozás. Így magyar részről örömmel fogadták az Európai Tanács 1990. áprilisi dublini értekezletének a – Magyarországgal, Csehszlovákiával és Lengyelországgal megkötendő – társulási megállapodás előkészítésére irányuló kezdeményezését. Antall József 1991. december 16-án írta alá a társulási szerződést, amely végül 1994. február 1-jén lépett életbe. A közbeeső időszakban a kereskedelempolitikai részt felölelő ideiglenes megállapodás volt érvényben.

Magyarország és az EU közötti első kétoldalú tárgyalásra 1998. április 24-én került sor.⁴

Magyarország 2004. május 1-jén lett az Európai Unió és 2007. december 21-étől a schengeni térség tagja. 2011. január 1-jétől Magyarország látta el az EU Tanácsának soros féléves elnökségét, amelynek során lehetősége volt bebizonyítani, hogy méltó tagja az EU-nak.

Lengyelország a legnagyobb keleti ország, amely csatlakozott az EU-hoz 2004-ben. A lengyeleknek talán többet kellett bizonyítaniuk, hiszen ők képezték a határt Nyugat és Kelet között. A tényleges lengyel–EK kapcsolat 1989-től kezdett kiépülni. A párizsi csúcstalálkozó hozott döntést a közép-kelet-európai országok gazdasági és társadalmi megsegítéséről. Sőt még a PHARE program is a lengyeleknek kedvezett, amit 1990. január 31-én írtak alá. Előnyt jelentett, még a lengyelek számára az is, hogy már a rendszerváltás előtti évben nem kommunista kormány vezette az államot, így az megkezdhetette a hivatalos megbeszéléseket az Európai Unióval. 2001-től felgyorsították a csatlakozási tárgyalásokat és a belépés határideje a 2004-es év lett. Lengyelország végül csatlakozott az Európai Unióhoz 2004. május 1-jén. Magyarország az EU-s elnökséget 2011. július 1-jén adta át Lengyelországnak.

---

³ Horváth Zoltán (2005): 85-86 old.

⁴ A magyar EU-tagság története. <http://eu.kormany.hu/a-magyar-eu-tagsag-tortenete>

**Zsuzsanna Dolinai – student, Uzhhorod National University, 3rd year,
specialization: History (European integration)**

Pole and Hungarian, two good friends, common past, common present. The way to the European Union

“Pole and Hungarian, two good friends” – says the proverb. They are not only good friends, they have good relations too. It dates back to the end of the sixties and was promoted to the political level after the change of the political system. There was a long way to go from the start of the accession talks in 1990 to the signing of the Treaty of Accession in 2003, and eventually to full-fledged membership. Both country's integration into the EU's institutional and decision making system ended with their term in office of the rotating presidency in 2011.

Communist rule in Hungary ended in 1989. We know that József Antall signed the Association Agreement on 16th December 1991, which eventually entered into force in 1st February 1994. Also 1993 was an important year for “the good friends” because of the Copenhagen Summit which declared for the first time that the new democracies of Central and Eastern Europe can become members of the European Union, provided that they fulfill the “Copenhagen Criteria” on political, economic and legal approximation issues.

The talks with the “six” started on 26 April 1998. Hungary became a member of the European Union on 1st May 2004 and later, complying with its treaty obligations – along with nine other new member states – it joined the Schengen Area on 21 December 2007. Hungary was the third newly joined Member State after Slovenia and the Czech Republic in the office of the rotating presidency of the Council of the European Union from 1st January 2011. This role can rightly be considered as the pinnacle of institutional integration.

Poland is the largest of the ten countries that joined the EU on 1 May 2004, with a population of thirty-eight million people.

When Communism collapsed in the late 1980s, the Polish people rejected the authoritarian regime and elected a democratic government in 1990. On 16th December 1991 the Polish government signed the Europe Agreement which established an associate relationship between the EC and the Republic of Poland.

The following decade was marked by the rapid transformation of Poland into a functioning democracy and strong market economy.

Poland's membership of the EU marked a significant point in its shift from a Communist dictatorship to an open market democracy. EU membership finally arrived on 1 May 2004, when Poland became one of the largest member states of the EU. In December 2007, Poland joined the Schengen Area, allowing free movement across some national borders. Hungary handed over the Presidency to Poland on 1 July 2011.

**Marta Madej – student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
5 rok, kierunek: Zarządzanie**
**Anna Gąsior – student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
5 rok, kierunek: Zarządzanie**

Ukształtowanie polskiego rynku turystycznego ze wskazaniem Węgier jako atrakcyjnego celu podróży

W dzisiejszych czasach rynek turystyczny rozwija się z zadziwiającą prędkością, co jest związane z poszerzaniem granic Unii Europejskiej i postępującą globalizacją. Polscy turyści doceniają wczasy w unikatowych, godnych zobaczenia miejscach. Niezaprzeczalnie, bardzo ważnym jest, aby oferta rynku turystycznego była dopasowana do pojawiających się potrzeb konsumentów.

Celem niniejszej pracy jest ukazanie istoty polskiego rynku turystycznego oraz przedstawienie, jak kształtują się zachowania polskich konsumentów wyjeżdżających na Węgry.

Niniejsza praca jest cennym wkładem do literatury przedmiotu, gdyż dotyczy kwestii powiązań polskiej turystyki z turystyką węgierską.

W artykule zaprezentowano przemiany na polskim rynku turystycznym w latach 2011-2012 oraz wskazano kierunek ich zmian. Przedstawiono wyniki badań przeprowadzone przez Jerzego Łaciaka, w których zwrócono uwagę na specyfikę polskiego turysty i określono, co decyduje o wyborze miejsca wypoczynku.

W kolejnej części pracy skupiono się na charakterystyce Węgier, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku dla Polaków; przedstawiono miejsca, które przyciągają turystów i decydują o wyborze danej oferty wypoczynkowej.

Zamieszczone w artykule informacje mogą być cennym źródłem dla osób zajmujących się przygotowaniem oferty turystycznej.

Podsumowując, Węgry są atrakcyjnym celem turystycznym nie tylko ze względu na swoje położenie geograficzne i walory turystyczne, ale także na istnienie sympatycznych relacji pomiędzy narodem polskim i węgierskim.

Marta Madej – student, Jan Kochanowski University in Kielce, 5th year, specialization: Management

Anna Gašior – student, Jan Kochanowski University in Kielce, 5th year, specialization: Management

Polish costumer as a consumer on the Hungarian touristic market.

Nowadays, tourist market is growing in popularity. Polish tourists appreciate spending their holidays in worth seeing places which seem to be unique and bring experience. These days, it is absolutely important that the tourist market has to be accommodated perfectly to people's needs. Authors of this paper would like to present the essence of Polish tourists' market and create conclusions regarding the Hungarian market.

The value of this subject is all the more significant, because of the lack of literature and experience connected with the subject.

This paper shows, how the tourist market changes in Poland and what are the consequences of this for Hungary. Tthe most fundamental aspects of Polish tourism and the way its development are highlighted. What is to betaken into account, is to assign to the specific behaviour of Polish tourists and show how those tourists decide to choose the place to go.

Not only the practical experience and knowledge is highlighted, but also the theoretical aspects. The authors decide to present the definition of the tourist and present the sort of them which can be found in the special literature. Moreover, the frequency of Polish tourists' travelling is also presented and what ways of transport are preferred by them.

The most attractive places and reasons why Hungary is such an important destination for Polish tourists are also taken into consideration. Besides, the short characteristics of Hungary as an attractive country to visit is shown and the most beautiful and spectacular places to visit are characterized. What is interesting, besides the general presentation, the year's weather conditions are shown on charts.

Authors concentrated on data which might be taken into account during the creation of the offer for tourists for example: ways of transport, the destination of voyage and the characteristics of the organization. The Hungarian leisure infrastructure is also described, e. g. how the hotels are classified. As, it is seen, this paper is a good basis to use in the future as source of information.

Hungary is attractive for Polish tourists not only because of the geographical location, but also because of the close relationship between the two nations. As it is said at the beginning of the paper, Poles and Hungarians are friends and that is why each person in Poland perceives Hungary as the country which is definitely worth exploring. That is why, it is so important to nurse this relationship.

Karolina Ziętał – student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,

3 rok, kierunek: Logistyka

Mariusz Więclaw – student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,

3 rok, kierunek: Logistyka

Strefa Schengen jako poważny krok w stronę integracji europejskiej

Strefa Schengen została utworzona na mocy Układu z Schengen podpisanego 14 czerwca 1985 roku nieopodal miasta Schengen w Luksemburgu. Od tego dnia strefa systematycznie powiększała swój obszar i aktualnie zawiera dwadzieścia sześć krajów europejskich.

Strefa Schengen to terytorium bez kontroli granicznych dla ludzi podróżujących pomiędzy krajami tej strefy. Pokrywa ona obszar 4 312 099 km² i obejmuje 400 milionów ludzi. Jedyny nadzór czekający na podróżnych znajduje się na przejściu z i do strefy. Oznacza to wolny przepływ ludności europejskiej poprzez granice państwowe bez potrzeby korzystania z wiz, bądź paszportów.

Przepisy z Schengen zawierają postanowienia dotyczące wspólnej polityki w sprawie czasowego wjazdu osób (w tym wize Schengen), harmonizacji kontroli granic zewnętrznych, transgranicznej współpracy policyjnej i sądowej.

Pierwsi członkowie Strefy Schengen to Belgia, Luksemburg, Holandia, Francja i RFN (aktualnie Niemcy), które podpisały układ w 1985 roku. Jednak całkowita implementacja zasad traktatu została wprowadzona dziesięć lat później, gdy do wcześniej wymienionych państw dołączyła Hiszpania i Portugalia. W 1997 roku Włochy i Austria stały się nowymi członkami. Po roku do Strefy Schengen 2000 dołączyło szesnaście nowych państw. W roku 2000 Grecja, w 2001 Islandia, Szwecja, Finlandia, Dania, Norwegia, w 2007 Czechy, Estonia, Węgry, Łotwa, Litwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia, w 2008 roku Szwajcaria i w 2011 Lichtenstein.

Integracja europejska to proces integracyjny części bądź wszystkich krajów europejskich pod względem politycznym, prawnym, ekonomicznym, kulturowym i społecznym. Jest ona jednym z najważniejszych celów Unii Europejskiej. Układ z Schengen likwiduje fizyczne bariery wzdłuż kontynentu i dlatego jest on niezwykle ważnym komponentem integracji europejskiej.

Wolny przepływ ludności w Strefie Schengen jest rezultatem solidarności i wzajemnego zaufania pomiędzy krajami członkowskimi. Wszyscy partnerzy muszą mieć pewność, że co do kontroli wykonywanych na granicy strefy. Taki typ relacji jest pożyteczny, ponieważ przynosi korzyści dla wszystkich gospodarek krajowych.

Biorąc pod uwagę rozważania przedstawione w niniejszej pracy, można stwierdzić, że układ z Schengen pozwolił na osiągnięcie kolejnego etapu integracji europejskiej, także pomiędzy Polską a Węgrami. Obecnie mieszkańcy strefy Schengen mogą podróżować szybciej bez poddawania się czasochłonnym i stresującym kontrolom granicznym, co wydaje się być szczególnym udogodnieniem dla turystów i przedsiębiorców. Procedura wymiany towarowej pomiędzy Polską a Węgrami została uproszczona, co niesie za sobą korzyści dla obu gospodarek. Mobilna współpraca i wydajna wymiana danych w strefie Schengen znacznie przyczyniła się do zwiększenia efektywności policji w wykrywaniu przestępstw i zwalczaniu zorganizowanych grup przestępczych. System Informacyjny Schengen (SIS) i System Informacji Wizowej (VIS) pogłębiają integrację pomiędzy państwami członkowskimi w sposobie egzekwowania prawa. To skutkuje obniżeniem

Karolina Ziętał – student, Jan Kochanowski University in Kielce,

3rd year, specialization: Logistics

Mariusz Więclaw – student, Jan Kochanowski University in Kielce,

3rd year, specialization: Logistics

Schengen Area as a big step into European integration

The Schengen Area was created based on the law of The Schengen Agreement signed on 14 June 1985 close to the town of Schengen in Luxembourg. From that day onward the area has been growing and now it consists of twenty-six European countries.

The Schengen Area is a territory with no border controls for people travelling between Schengen countries covering an area of 4,312,099 km² and a population of over 400 million people. There are only external border controls for those travelling in and out of the area. That means free movement of European citizens across national borders without the need for visas or passport checks.

The Schengen rules include provisions on a common policy on the temporary entry of persons (including the Schengen visa), the harmonisation of external border controls, and cross-border police and judicial co-operation.

The first members of the Schengen Area were Belgium, Luxembourg, the Netherlands, France and the Federal Republic of Germany (currently Germany) which signed the treaty in 1985. In fact the arrangement was completely implemented ten years later when Spain and Portugal joined them. In 1997 Italy and Austria became new members. After 2000 sixteen new countries adhered to the Schengen Area. In 2000 Greece, in 2001 Iceland, Sweden, Finland, Denmark, Norway, in 2007 the Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Malta, Poland, Slovakia, Slovenia, in 2008 Switzerland and in 2011 Lichtenstein.

European integration is a process of integration of European countries totally or partially in respect to politics, law, economics, culture and social matters. It is one of the biggest goal of the European Union. The Schengen Agreement abolishes physical borders within the continent and that is why it is one of the most important components of European integration.

Freedom of movement of people along the Schengen Area is a result of solidarity and mutual trust between all member states. All partners need to have confidence that the border checks are done correctly by other member countries at the entry into the Schengen Area. That kind of relationship is very profitable because freedom of movement has brought important benefits to all member countries' economies.

Based on presented considerations the Schengen agreement accomplished one stage of European integration also for Polish and Hungarian cooperation. Currently everybody including tourists and people of business can travel between Poland and Hungary faster and without abiding impractical rules. Moreover, exchange of products between these countries has become simpler. Both, Polish and Hungarian economies benefit from this kind of cooperation. Recently due to mobile collaboration and efficient electronic data exchange in Schengen area police officers can work more effectively against different forms of crime especially the organized one. The Schengen Information System (SIS) and the European Union Visa Information System (VIS) deepen integration between

poziomu przestępczości i ograniczeniem możliwości przenoszenia działalności przestępczej pomiędzy Polską i Węgrami.

Niniejsza publikacja ma na celu przybliżenie pojęcia strefy Schengen oraz jej wpływu na współpracę narodową i integrację europejską w oparciu o dostępną literaturę przedmiotu. Analiza tematu obejmuje aspekty prawne, ekonomiczne i społeczne, a szczególny nacisk został położony na sytuacje w strefie Polski i Węgier.

member countries in law enforcement. It results in decreasing level of criminality and reducing possibilities of moving crime activity between Poland and Hungary. The aim of the paper is to define the Schengen area and show its impact on cooperation and European integration. This considerations are based on available literature dealing with the European Union. Analysis of subject includes legal, economic and social aspects. Special attention was placed on the Polish and Hungarian situation in Schengen area.

Agnieszka Zuzanna Ślęzak – student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, 5 rok, kierunek: Zarządzanie – marketing i wystawiennictwo
Krzysztof Karbownik – PhD student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, 2 rok, kierunek: Historia

Przejawy współpracy Grupy Wyszehradzkiej w dziedzinie edukacji i nauki na przykładzie Letniej Szkoły Wyszehradzkiej

Podczas konferencji Visegrád 15 lutego 1991 roku trzej przywódcy: prezydent Polski Lech Wałęsa, Czechosłowacji Václav Havel i premier Węgier Józef Antalla podpisali deklarację „Trójkąta Wyszehradzkiego” o współpracy tych państw w zakresie integracji europejskiej. Od 1993 roku, kiedy nastąpił podział Czechosłowacji na dwa odrębne państwa (Czechy i Słowację), „Trójkąt Wyszehradzki” stał się Grupą Wyszehradzką skupiającą cztery państwa dążące do zacieśniania współpracy ze sobą w zakresie m.in. pełnego przywrócenia niezależności państwowej, demokracji i wolności, stworzenie nowoczesnej gospodarki rynkowej czy likwidację wszystkich istniejących społecznych, gospodarczych i duchowych przejawów systemu totalitarnego⁵.

Ostatni cel współpracy nawiązuje do znoszenia wszelkich nierówności społecznych, przejawów nietolerancji wynikających ze stereotypowego myślenia lub naleciałości historycznych. Jest to jeden z największych w Europie międzynarodowych projektów edukacyjnych zainicjowany w 2002 roku przez krakowskie Stowarzyszenie Willa Decjusza, a realizowanym w kolejnych edycjach wraz z następującymi partnerami i sponsorami: Międzynarodowym Funduszem Wyszehradzkim Ministerstwem Spraw Zagranicznych RP, Stowarzyszeniem Spraw Międzynarodowych w Pradze, Centrum Badań nad Etnicznością i Kulturą w Bratysławie, Centrum Węgierskim w Krakowie oraz Instytutem EuroRegio Ukraina w Kijowie. Ze względu na duże znaczenie w krajobrazie polityczno-kulturalno-społecznym, projekt został wyróżniony specjalnym statusem: Flagship Project of the International Visegrad Fund. Rolą projektu jest promowanie pozytywnego wizerunku Europy Środkowo-Wschodniej, jako grupy krajów dynamicznie się rozwijających, posiadających własną bardzo ciekawą tożsamość historyczno-kulturalną.

Do tej pory w XI edycji, w których wzięło udział łącznie ponad 500 osób. Aby móc wziąć udział w Letniej Szkole, należy przejść pozytywnie etap rekrutacyjny (50 osób zostanie wyłonionych w procesie rekrutacji na podstawie nadesłanych dokumentów aplikacyjnych drogą internetową). Przez 2 tygodnie uczestnicy biorą udział w kursach prowadzonych przez międzynarodowych ekspertów z różnych dziedzin, m.in. ekonomii, polityki, kultury. Letnią Szkołę Wyszehradzką prowadzi Stowarzyszenie Willa Decjusza, które zostało laureatem prestiżowej Międzynarodowej Nagrody Wyszehradzkiej wręczanej przez Ministrów Kultury V4.

---

⁵ „Deklaracja o współpracy Czeskiej i Słowackiej Republiki Federacyjnej, Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Węgierskiej w dążeniu do integracji europejskiej”, <http://www.visegradgroup.eu/documents/visegrad-declarations>

**Agnieszka Zuzanna Ślęzak – student, Jan Kochanowski University in Kielce,
5th year, specialization: Management: marketing and exhibiting
Krzysztof Karbownik – PhD student, Jan Kochanowski University in Kielce,
2nd year, specialization: History**

Manifestations of the interaction of the Visegrad Group in the area of education and integration on the example of the Visegrad Summer School

During the conference in Visegrád on 15th February 1991, the leaders of the three countries of Central Europe: Polish President Lech Walesa, Czechoslovakia's Václav Havel and Prime Minister of Hungary, József Antall signed a declaration called "Visegrad Triangle". It concerned the cooperation of these countries on the path to European integration and the creation of a new security system in Europe during the fall of the socialist system and the recovery of the sovereignty of the countries which made up once the so called "Eastern Bloc". Since 1993, "The Triangle" has become the Visegrad Group bringing together four countries striving to strengthen cooperation with each other in many areas of politics, economy and culture. Among the main goals set by the signatories of the declaration were: full restoration of the state independence, democracy and freedom, to create a modern market economy and the elimination of all existing social, economic and spiritual manifestations of the totalitarian system.

The last of these goals relates to the elimination of social inequality, intolerance stemming from stereotypical thinking and historical influences and social integration. That is the main goal of the Visegrad Summer School as well. This is one of Europe's largest international educational projects for students, PhD students and young teachers. It was initiated by the Villa Decius' Association from Krakow that specializes in educational programs and activities for youth. During the next editions, Summer School has gained many partners and sponsors supporting the activities of the Association. The role of the workshops and activities at the School is promoting a positive image of Central and Eastern Europe, as a group of fast developing countries, with their own very interesting historical and cultural identity. The School also contributes to the role played by the countries of the Visegrad Group in the promotion and integration of Central and Eastern Europe. For 2 weeks in July participants take part in courses conducted by international experts from various fields. In 2012, the organizer of the Visegrad Summer School won the Prize of the International Visegrad award, given by the Culture Ministers of the V4 group, which is the best evidence of the successful and professionally correct realization of this kind of projects and others like this one.

Współpraca V4 w zakresie rozwoju przestrzennego

Na przestrzeni lat, współpraca między Węgrami i Polską zasłużyła na miano wzorowego partnerstwa. Zapiski dokonane na kartach historii, ukazują iż nigdy nie doszło między analizowanymi państwami do stanu wojennego, co więcej, w 1956 roku, Polacy jako jedyni

z bloku państw komunistycznych potępili akt agresji wojsk radzieckich, oferując tym samym pomoc węgierskiemu społeczeństwu.

Wspólna Strategia Rozwoju Przestrzennego Państw Grupy Wyszehradzkiej ukazuje swego rodzaju rozszerzenie problemów jakie niosą obecne czasy. Aspekty związane z infrastrukturą techniczną, uwarunkowaniami społeczno – ekonomicznymi, ochroną środowiska, licznymi mankamentami dnia codziennego, stanowią podstawę do kontynuowania wysiłków V4.

Szeroko rozumiana współpraca w zakresie rozwoju przestrzennego, poprzez socjalne, ekonomiczne oraz polityczne aspekty, stanowią konsekwencję wielu kroków podejmowanych min przez Polskę i Węgry. Ponadto w ramach szeroko rozumianej polityki regionalnej poruszane są kwestię wdrożenia Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego w latach 2009-2014, który jest źródłem finansowania rozwoju regionalnego.

Artykuł porusza również zagadnienie związane z obszarem Euroregionu Karpackiego, obejmującego tereny przygraniczne Słowacji, Węgier, Ukrainy oraz byłe województwa przemyskie i krośnieńskie. Oficjalna deklaracja współpracy społeczności zamieszkującej ten szczególnie region został potwierdzony dokumentem założycielskim podpisanym w Debrecen.

Współpraca V4 w ramach rozwoju przestrzennego, stanowiącego jeden z wielu priorytetów polityki zagranicznej Programu Polskiej Prezydencji w Grupie Wyszehradzkiej, opiera się na kluczowych zagadnie, będących podstawą prawidłowego oraz satysfakcjonującego rozwoju gospodarczego. Problematyka wzmacniania spójności przestrzennej wykorzystującej współpracę terytorialną, konsultacje transgraniczne czy występujące bariery w rozwoju przestrzennym stały się inspiracją wielu działań jakie podejmowane są przez zrzeszone państwa.

V4 cooperation in the field of spatial development.

Over the years, the cooperation between Hungary and Poland has deserved to be called a model of partnership. Notes made on the pages of history show that never has happened between the analyzed countries an event subject to martial law, what is more, in 1956, the Poles were the only nation within the communist block which condemned the act of Soviet aggression, offering help to Hungarian society. Common Spatial Development Strategy for the Visegrad Group shows a kind of extension of the problems posed by current times. Various aspects of the technical infrastructure, social, as well as economic, environmental considerations – and numerous shortcomings of everyday life are the basis for continuing the V4 efforts.

In a broad sense, the cooperation on spatial development through social, economic and political aspects, is the result of many steps inter alia by Poland and Hungary. In addition, in the frame of the broader regional policy the issues of the implementation of the EEA Financial Mechanism and the Norwegian Financial Mechanism for the period 2009-2014 are also included which are important sources of funding for regional development.

The article discusses the issue related to the area of the Carpathian Euroregion, including border areas of Slovakia, Hungary, Ukraine and the former province of Przemysl and Krosno. The official declaration of cooperation of community living in this particular region was confirmed by the founding document signed in Debrecen.

V4 cooperation is in the development of planning, which is one of the many foreign policy priorities of the Polish Presidency Programme in the Visegrad Group, based on the key issues underlying the proper and satisfactory growth of the four Central and Eastern European economies. The issue of using spatial coherence to enhance territorial cooperation, cross-border consultation or eliminate the present barriers of the spatial development inspired a number of actions that are under elaboration and realisation by the associated states.

**Łukasz Antos – student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
4 rok, kierunek: Zarządzanie – controlling i rachunkowość**

**Izabela Stąpor – student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
2 rok, kierunek: Ekonomia - ekonomika finansów i bankowości**

Analiza gospodarki Polski i Węgier w okresie kryzysu gospodarczego

Polska oraz Węgry są jedynymi państwami Europy Środkowo-Wschodniej, które dysponują porównywalnymi możliwościami rozwoju, a także są w posiadaniu wysokich aspiracji zrodzonych z przystąpienia do struktur natowskich i europejskich. Stosunki łączące oba kraje są przyjazne, co znajduje odzwierciedlenie we wpływie zarówno na bezpośrednie relacje między nimi jak i na politykę zagraniczną.

W ostatnich latach Polska i Węgry znacznie powiększyły zakres wymiany towarowej, przede wszystkim w sferze artykułów rolno-spożywczych. Pogłębieniu współpracy sprzyja także redukcja cła, opłat dotyczących wzajemnych obrotów oraz zwiększenie wielkości kontyngentów preferencyjnych. Obok współpracy gospodarczej Polska i Węgry zawarły również traktaty o wzajemnej kooperacji w sferze bezpieczeństwa narodowego i działań wojskowych.

Dobre prognozy na przyszłość w zakresie relacji polsko-węgierskich potwierdzają słowa Anny Wisniewskiej, radcy handlowego Ambasady Węgier w Polsce:

„Widzę duży potencjał dla rozwoju polsko-węgierskiej współpracy gospodarczej, jak również bardzo interesujące możliwości współpracy w grupie Wyszehradzkiej. Jedną z tych dziedzin jest innowacyjność oraz wszystkie te branże przemysłowe, dynamizujące naszą współpracę, gdzie innowacja może być motorem wzrostu”.

Polska i Węgry w oczach światowych inwestorów są przyporządkowywane do tej samej kategorii gospodarek wschodzących. Niejednokrotnie pomija się fakt, iż kondycje ekonomiczne tych krajów pozostają skrajnie różne, co decyduje o ich odmiennej bieżącej sytuacji rozwojowej oraz potencjale przyszłościowym.

Tekst jest próbą oszacowania skali kryzysu gospodarczego obu krajów po uwzględnieniu szeregu czynników. Należą do nich m.in. właściwy dobór strategii gospodarczych, stan finansów publicznych, wielkość popytu wewnętrznego i zewnętrznego, sytuacja ekonomiczna konsumentów, procentowe zmiany poziomu deficytu budżetowego oraz PKB, spadki i wzrosty wartości walut narodowych oraz indeksów giełdowych.

Celem niniejszej publikacji jest wielowymiarowa analiza porównawcza gospodarki Polski i Węgier w okresie kryzysu gospodarczego, opracowana na bazie literatury przedmiotu, a także na podstawie badań własnych. Wnioski badawcze zostały wysunięte w kontekście systemowych przemian globalnych sektorów finansowych oraz prognoz Komisji Europejskiej.

Lukasz Antos – student, Jan Kochanowski University in Kielce, 4th year, specialization: Management – controlling and accounting

Izabela Stapor – student, Jan Kochanowski University in Kielce, 2nd year, specialization: Economics – finance and banking

Analysis of the Polish and Hungarian economies during the economic crisis

Poland and Hungary are the only countries in Middle-East Europe that have comparable capabilities to develop and they also share high aspirations gained through joining NATO and European structures. The relationship between the countries is friendly, which has an influence both on direct relations between them and foreign policy.

In the past years Poland and Hungary have considerably increased the range of exchange of goods, especially in terms of agri-food products. The reduction of such factors like customs, mutual turnover and the increase in the size of preferential contingent favours further deepen the collaboration. Apart from economic cooperation Poland and Hungary also made pacts about mutual cooperation in terms of national security and military actions. Good future forecasts in terms of relations between Poland and Hungary confirm Anna's Wisniewski words, the commercial counsellor of Hungarian Embassy in Poland:

“I can see a great potential towards growth of Polish-Hungarian economic cooperation and some very interesting opportunities of cooperation within The Visegrad Group. One of these fields is innovation and all of those industrial sectors, which make our cooperation dynamic, where innovation can be a factor of growth.”

In the eyes of global investors Poland and Hungary are in the same category of emerging markets. The fact that the economies of our countries are different is repeatedly omitted, whereas it decides about future potential and progress situation.

This writing aims at evaluating the scale of recession in both countries, after taking into account various factors, such as: proper selection of economic strategies, the condition of public finances, value of internal and external demand, economic situation of consumers, proportional changes in budget deficit, GDP growth and fluctuation of currency value and stock indices.

The purpose of this publication is a multidimensional comparative analysis of Polish and Hungarian economies in the times of recession. It was based both on literature relating to the subject and personal work. The conclusions were drawn in the context of changes in global financial sectors and European Commission forecasts.

**Anna Kwaśniewska – student, Wyższa Szkoła Ekonomii Turystyki i Nauk,
3 rok, kierunek: Gospodarka Przestrzenna**

Polskie przewodnictwo w Grupie Wyszehradzkiej w dobie kryzysu

Polskie przewodnictwo w Grupie Wyszehradzkiej trwające od lipca 2012 do czerwca 2013 roku, przypadło na okres, licznych kryzysów gospodarczych, stąd też kształtowanie relacji w najbliższym czasie będzie miało kluczowe znaczenie dla rozwoju krajów tego urgupowania.

Hasłem przewodnim polskiej prezydencji jest „Grupa Wyszehradzka na rzecz integracji i spójności”, a jej celem dalsze rozwijanie współpracy państw wyszehradzkich przede wszystkim w kwestiach najbardziej istotnych zarówno z punktu widzenia regionu, jak i całej Unii Europejskiej. Obecna sytuacja wielowymiarowego, nie tylko finansowego, ale również świadomościowego kryzysu, ukazuje Europie zagrożenie wynikające z faktu, iż nieopanowanie obecnej sytuacji może doprowadzić do odnowienia się podziałów na naszym kontynencie. Angażując się na rzecz jednoczenia europejskiego kontynentu musimy zabiegać o właściwe relacje między krajami wspólnoty, obronę osiągnięć w zakresie swobód i wolności obywatelskich, pogłębienie jednolitego rynku i kontynuację polityki rozszerzenia Grupy Wyszehradzkiej – zwanej inaczej V4, oraz rozbudowę polityki sąsiedztwa.

Kryzys utrudnia osiągnięcie konsensusu oraz sprzyja odzywaniu egoizmów narodowych. Jednak społeczeństwa krajów V4 wciąż mają duży entuzjazm wobec wzajemnej współpracy mimo licznych problemów związanych ze zjawiskami kryzysowymi oraz kosztami transformacji jak i obciążen wynikających z dostosowania się do unijnych wymogów. Nie mniej jednak Grupa Wyszehradzka będzie wspierać inicjatywy wzmacniające spójność naszego regionu, przyczyniając się do większej wewnętrznej integracji.

Jednym z zadań, jakie stawia przed sobą polska prezydencja, jest pogłębianie współpracy z Unią Europejską w dziedzinie bezpieczeństwa i obronności. Bezpieczeństwo każdego obywatela traktowane jest jako priorytet, zarówno dla państw Grupy Wyszehradzkiej jak i dla UE. Oczywiście jest, iż państwa wyszehradzkie pragną mieć wpływ na decyzje dotyczące polityki wschodniej UE (nie tylko dotyczącej bezpieczeństwa i obronności) i mają ku temu ogromny potencjał ze względu na swoją geopolityczną sytuację.

Polish Presidency of the Visegrad Group in period of crisis

The Polish Presidency of the Visegrad Group lasting from July 2012 to June 2013 coincided with the period of a number of economic crises, hence the formation of the relationships in the near future will be crucial for the development of this group of countries.

The Polish Presidency's motto is "Visegrad Four for integration and cohesion", and its aim is to further develop the cooperation of the Visegrad countries primarily in the areas of utmost importance for both the region and the European Union. The current multi-dimensional not only financial but also crisis of consciousness shows Europe's risks arising of the fact that if remaining uncontrolled, the current situation may lead to the renewal of the division on our continent. Engaging for the unification of the European continent, we must strive for good relations with the countries of the Union, to defend the achievements of political freedoms and civil liberties, deepening the single market and continuing the extension of the Visegrad Group also known as the V4 and the expansion of the neighbourhood policy.

The crisis makes it difficult to reach a consensus and promotes revival of national egoism. However, the society of the V4 countries still have a great enthusiasm for mutual cooperation in spite of the numerous problems associated with the phenomena of the crisis, the costs of transition and the burden of adjustment to EU requirements. Nevertheless, the Visegrad Group will support initiatives to strengthen the cohesion of our region, contributing to a greater internal integration. One of the tasks posed towards the Polish Presidency is to deepen the cooperation with the European Union in the field of security and defense. The safety of every citizen is treated as a priority, both for the Visegrad Group countries and the EU. It is obvious that the Visegrad countries want to have an impact on decisions made in the frames of the EU's Eastern policy (not only concerning the security and defense) and exploit their great potential stemming from their geopolitical situation.

JEGYZETEK

NOTES

JEGYZETEK

NOTES